

Ikt. sz.: OTB/24-1/2013.

OTB-4/2013. sz. ülés
(OTB-92/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának**
2013. március 18-án, hétfőn, 10 órakor
a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	6
Egyebek	6
Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere meghallgatása	6
<i>Balog Zoltán miniszter szóbeli tájékoztatója a köznevelés helyzetéről</i>	6
<i>Kérdések, észrevételek</i>	9
<i>Válaszok</i>	16
<i>Balog Zoltán miniszter tájékoztatója a felsőoktatás helyzetéről</i>	22
<i>Kérdések, észrevételek</i>	24
<i>Válaszok</i>	28
Döntés a 2. napirendi pont elhalasztásáról	32
Egyebek	32

Napirendi javaslat

1. **Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere meghallgatása**
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. tv. 40. § alapján)

2. **A felnőttképzésről** szóló törvényjavaslat (T/9928. szám)¹
(A bizottság feladatkörébe tartozó módosító javaslatok megvitatása)

3. **Egyebek**

---

¹ A napirend tárgyalása a miniszteri meghallgatás időtartamától függ

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Pokorni Zoltán** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Pószán László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Osztolykán Ágnes (független), a bizottság alelnöke
Bodó Sándor (Fidesz)
Brájer Éva (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz)
Demeter Zoltán (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz)
Németh Zoltán (Fidesz)
Pánczél Károly (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Sági István (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Michl József (KDNP)
Dr. Sós Tamás (MSZP)
Dúró Dóra (Jobbik)
Ferenczi Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Brájer Éva (Fidesz) megérkezéséig, illetve távozása után dr. Pószán Lászlónak (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz) megérkezéséig Pánczél Károlynak (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz) megérkezéséig Cseresnyés Péternek (Fidesz)
Dr. Hiller István (MSZP) dr. Sós Tamásnak (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere
Mendrey László, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének elnöke

Megjelentek

Dr. Hoffmann Rózsa államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Klinghammer István államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Gloviczki Zoltán helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Forgó Melinda kabinetfőnök (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Lázár-Takács Kata sajtótitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Szentirmai Ildikó titkárságvezető (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Odrobina László főosztályvezető (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Tóth Erzsébet referens (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Anglerné dr. Behovics Judit felnőttképzési jogi referens (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Birherné dr. Szabó Adrienn külső szakértő (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Tőrös Szilárd elnök (Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete)
Dr. Almási Tibor rektor (Magyar Rektori Konferencia)
Dr. Dubéczki Zoltán főtitkár (Magyar Rektori Konferencia)
Ringhoffer Ervin alelnök (Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 5 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

POKORNI ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm képviselőtársaimat és meghívott vendégeinket. Az ülést megnyitom. Bejelentem, hogy Brájer Évát Pószán László, Hoppál Pétert Pánczél Károly, Kucsák Lászlót Cseresnyés Péter, Hiller Istvánt Sós Tamás helyettesíti. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

A napirendi javaslatot kézhez kapták képviselőtársaim, amely szerint három napirendi pontot kell megtárgyalnunk a mai ülésen. 1. napirendi pontunk Balog Zoltánnak, az emberi erőforrások miniszterének a meghallgatása, 2. napirendi pontunk a felnőttképzésről szóló törvényjavaslatához benyújtott és a bizottság feladatkörébe tartozó módosító indítványok megvitatása, 3. napirendi pontunk pedig az egyebek. Kérdezem, hogy a napirenddel kapcsolatban van-e valakinek észrevétele, javaslata. *(Nincs jelentkező.)* Nincs. Ki ért egyet a napirendi javaslattal? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság 19 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a mai ülés napirendjét.

Javaslom, hogy miniszter úr megérkezéséig tárgyaljuk meg az egyebeket. Ki ért ezzel egyet? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag egyetért a javaslatommal.

Egyebek

December 3-án tárgyaltuk L. Simon László javaslatát a Gárdonyi Géza Emléknapról. Gárdonyi Géza 150 éve született, ezért október 17-ét – nem a születésnapját, hanem a csata napját – emléknappá nyilvánítjuk. Arra kéri az Országgyűlés az oktatásért felelős minisztert, hogy az iskolákban ezen a napon emlékezzenek az íróra, valamint a magyar történelem e kiemelkedő eseményére. Az ezzel kapcsolatos vita megkezdődik a plenáris ülésen, és nekünk előadót kellene állítanunk. Arra kérem a bizottság tagjait, hogy aki érez magában szándékot, késztetést, az legyen kedves jelezni, hogy az általános vitában bizottsági előadóként részt akar venni. Az ülés végén szokásainknak megfelelően kijelöljük majd az önként jelentkezőket. *(Balog Zoltán megérkezik az ülésre.)*

Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere meghallgatása

Tisztelettel köszöntöm Balog Zoltán miniszter urat, az 1. napirendi pontunk meghívottját. Az éves rendes meghallgatásra kerül sor. Arra kérem képviselőtársaimat, hogy kérdéseiket, észrevételeiket a bizottság tárgykörében tegyék meg, ami alapvetően a felsőoktatásra, a közoktatásra és a szakképzésre vonatkozik. Miniszter úr tárcája nagyon széles területet visz, de kérem, hogy az egészségüggyel, a sporttal, a társadalmi felzárkóztatással, a kultúrával, a szociális területtel foglalkozó kérdéseiket, megjegyzéseiket ne ebben a bizottságban, hanem más bizottságban tegyék fel. Így is elég nagy a területünk, a tudomány, az oktatás, az innováció, és ha lehet, ezekre a területekre koncentráljunk. Természetesen senkitől nem fogom megvonni a szót, de kérem, hogy a kérésemet mindenki fontolja meg. Köszönöm.

Balog Zoltán miniszter úrnak adom meg a szót.

Balog Zoltán miniszter szóbeli tájékoztatója a köznevelés helyzetéről

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm a lehetőséget, hogy beszámolhatok azokról a változásokról, eredményekről és problémákról, amelyek a köznevelés és a felsőoktatás területén ma Magyarországon találhatók. Gondolom, hogy a bizottság tagjainak, akik az összes törvénymódosítást, az új törvények előkészítését és az ezekkel kapcsolatos döntéseket végigvitték – részben

végigszenvedték, részben végigdolgozták –, sok újdonságot nem fogok tudni mondani, de szeretném, ha kiderülne a beszámolóból, hogy mik azok a motivációk, szándékok és okok, amelyek azokhoz a gyökeres átalakításokhoz vezettek bennünket, amelyek a köznevelés, de különösen a felsőoktatás területén megtörténtek, illetve megtörténőben vannak.

Az teljesen jogos kérdés, hogy mindenhez hozzá kellett-e nyúlni egyszerre, méghozzá azzal a határozottsággal és mélységgel, ahogy azt tettük. Erre azt tudom mondani, hogy szerettük volna elérni a kritikus tömegét azoknak a változásoknak, amelyek valóban változást jelentenek a köznevelés és a felsőoktatás rendszerében. Ahhoz, hogy akár egy ember, akár a kormányzati szándék odáig jusson, hogy gyökeres változásokra van szükség, jó diagnózist kell felállítani. Nos, a diagnózist illetően mind a köznevelés területén – amit korábban közoktatásnak nevezünk –, mind pedig a felsőoktatás területén eljutottunk oda, hogy a szereplők és az érintettek többsége úgy gondolta, úgy nem mehet tovább, ahogy eddig ment ez az ügy. Azt gondolom, hogy ebben mindannyian egyetérthetünk, de hogy konkrétan mit is jelent ez a diagnózis, abban nyilván megoszlanak a vélemények. És az is kérdés, hogy a változások irányával mindenki egyet tud-e érteni. De valóban strukturális átalakításokról van szó.

Ha megengedik, külön beszélnék a köznevelés és a felsőoktatás kérdéséről. A köznevelési rendszer átalakítása kapcsán két dolgot mindenképpen meg kell említenem. Az egyik a tisztázatlan felelősségi kérdés. A közoktatási intézmények önkormányzati fenntartása számos kiváló irányítást és erőt felüli teljesítést eredményezett az önkormányzatok részéről, és ezt semmiképpen nem szabad elvitatni. Én ott látok problémát az új rendszerben – ha szabad rögtön problémákat jelezni –, amit nevezünk Klebelsberg-rendszernek, hiszen mostantól a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ gyakorolja az állami fenntartást, hogy hogyan tudjuk úgy átalakítani a rendszert, hogy mindaz a sok-sok előny, mindaz a plusz, ami az önkormányzati fenntartásban benne volt, átmentődjön, ugyanakkor pedig azokat a negatívumokat, amelyek szintén a megosztott felelősségi rendszerrel függnek össze, ki tudjuk küszöbölni. Itt még vannak feladataink, folyamatosan finomítjuk a rendszert – a törvényalkotás során is találkozhattak már ezzel a finomító mechanizmussal –, hogy világos legyen, mi az önkormányzat, mint működtető, és mi az állami intézmény, mint fenntartó dolga, és hogy ezen belül mindazok a pluszok, amiket az önkormányzatok hozzátettek ehhez a rendszerhez, meg tudjanak maradni. Mégis azt kell mondani a rendszer egészéről, hogy a felelősségi körök összemosódása, az a homályos légkör, ami körülvette ezt az egészet, hogy pontosan ki miért felelős, fontos érv volt amellett, hogy változtatnunk kell.

Nekem magamnak is – akinek néhány önkormányzatnál el kellett járnom a kormány nevében az adósságrendezés ügyében – teljesen nyilvánvaló volt, hogy az oktatási rendszer folyó finanszírozása miatt sokszor jó szándékból, de gyakran bizony felelőtlenül olyan súlyos adósságokba verték magukat az önkormányzatok, amelyek ezt a rendszert bizonyos szempontból ugyan kényelmessé tették, és országos átlagban akár még felülfinanszírozottá is tették, de a fenntarthatóság igencsak megkérdőjelezhető volt, hiszen azt az adósságot egyszer valakinek majd vissza kell fizetnie. Tehát a felelősségi körök tisztázatlansága és a finanszírozhatatlanság kérdése vezetett oda bennünket, hogy változtassunk.

Aztán az is nagyon lényeges – s azt gondolom, politikai pártállástól függetlenül ebben megint csak mindenki egyetért –, hogy a magyar iskolarendszerben, miközben az óvodai ellátórendszerünket nemzetközileg is pozitív példának tekintik, van egy törés, amikor a gyerekek átlépnek a köznevelés rendszerébe. A PISA és más felmérések mind azt mutatják, hogy a magyar iskolarendszer azt a társadalmi különbséget, szociális hátrányt, amit a gyerekek magukkal hoznak a családi, a szülői háttérből, nem ledolgozni segít, hanem részben konzerválja, részben pedig megerősíti. Ez részben az oktatás színvonalának a kérdése, részben pedig esélyegyenlőségi kérdés, és ehhez kapcsolódik a minőség kérdése is, hogy miközben a magyar közoktatási, köznevelési rendszerben bizonyos területeken nagyon komoly minőségi

oktatás folyik, az egész viszont a nemzetközi összehasonlításban meglehetősen hátul szerepel. Ezért aztán egyrészt a színvonal biztosítása, másrészt a színvonal emelése nagyon lényeges szempont volt az átalakításban.

A tárca az átalakításra elég alaposan felkészült. Azért hoztuk létre a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot, hogy rajta keresztül valósuljon meg az intézmények állami fenntartásba vétele. Az első lépés már megtörtént. Az önkormányzatok december közepéig eldönthették, hogy kívánják-e állami fenntartásba adni az intézményüket úgy, hogy a működtetést megtartják, vagy pedig lemondanak a működtetésről is. Szerintem egy példamutató, korrekt folyamat zajlott le azzal, ahogyan az önkormányzatok nyilatkoztak ezekről az ügyekről. Részben jogosak azok a kritikák, hogy a költségvetésben ez a helyzet nem volt teljesen világos. S mivel a költségvetést az előző évben fogadtuk el, még most sem egészen világos, hogy a forrásokból mennyi is áll rendelkezésre ennek a rendszernek a fenntartására. Ez részben abból következett, hogy meg akartuk adni az önkormányzatoknak a lehetőséget arra, hogy maguk döntsék el a működtetés megtartását, illetve átadását. A döntés megszületése és a tárgyalások lefolytatása után lehet azt látni, hogy milyen plusz forrásokra van még szükség ahhoz, hogy ezt a rendszert működtetni tudjuk. Székhely szerint 2706 intézmény érintett az állami átvételben, és decemberig 1860 megállapodást kötöttünk meg ezekkel az intézményekkel. A megállapodásokban érintett ingatlanok száma meghaladja a 8 ezret, és 126 ezer pedagógust érintettek a változások.

Azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy a diákok és a szülők szintjén, de az oktatók és nevelők szintjén is január 1-jétől június 30-ig a lehető legkevesebbet lehessen érzékelni a változásokból, ugyanakkor pedig azt szeretnénk, hogy 2013 szeptemberétől minél több pozitívumot érzékeljenek az átállásból a pedagógusok, a tanulók és a szülők egyaránt. Az átállás természetesen az intézményvezetőkre, az igazgatókra rótt komoly terhet, valamint a Klebelsberg-rendszerben a tankerületi vezetőkre. Egyáltalán a tankerületi rendszer felállítása mind infrastrukturálisan, mind tartalmilag komoly feladatokat rótt az állami igazgatásra, az önkormányzatokra és a kormányhivatalokra, amelyek segítségünkre voltak ennek a rendszernek a kialakításában. Itt kell elmondani, hogy az önkormányzatok többsége pártállástól függetlenül felelősségteljes és segítőkész partner volt ebben az ügyben. Abban, hogy a tankerületi irodák úgy tudjanak felállni és az intézmények úgy tudják az átállást abszolválni, hogy az a legkevesebb konfliktussal és problémával járjon, a polgármesterek döntő többsége megbízható partnernek bizonyult, és a kormányhivatalok is komoly segítséget nyújtottak. Az átállás természetesen folyamatos, vannak olyan gondok, amelyek napi szinten jelentkeznek, de bízom benne, az év végére sikerül ezeket az ügyeket úgy elrendezni, hogy világos legyen ennek a rendszernek az előnye, azokat pedig, amik hátrányként jelentkeznek, le fogjuk dolgozni.

Az előttünk lévő következő nagy lépés – és valójában ez lenne a célja az egész átállásnak – a pedagógus életpályarendszer bevezetése. Augusztus folyamán fognak elkészülni és aláírásra felkínáltatni azok az új munkaszerződések, amelyek lehetővé teszik a tanárok számára, hogy belépjenek az életpályába. Az életpálya különböző előnyökkel és lehetőségekkel jár, de újfajta kötelezettségeket is megfogalmaz. Az első, amit pozitívumként kell említeni, az, hogy komoly béremelésre lesz lehetőség, a második pedig a minőségjavítás, az, hogy abban a részben tanfelügyeleti rendszerben, részben pedig minősítési rendszerben, amibe a tanárok bekerülnek, világos és kiszámítható előrelépési mechanizmusok vannak, tehát előre látni lehet azt, hogy milyen fejlődési perspektívák vannak mind bérben, mind pedig szakmai megbecsülésben a pedagógusok előtt.

Nevezzük ezt az életpályamodellt egy új pedagógusi előmeneteli rendszernek. Miközben ennek a megteremtésén dolgozunk és augusztusban eljutunk odáig, hogy az ebbe való belépés lehetőségét fel tudjuk kínálni a Magyarországon tanító tanároknak és tanítóknak, aközben azok a tartalmi megújítások és változások is elindultak, amiket a nemzeti alaptanterv

és az ahhoz kapcsolódó kerettantervek elkészítése jelent. A nemzeti alaptantervet elfogadta a Magyar Országgyűlés, már készülnek a kerettantervek és az azokhoz kapcsolódó tankönyvek.

Egy másik olyan lehetőség is megnyílt az iskolák előtt, amire már régóta komoly igény fogalmazódott meg a szülők és a magyar egészségnevelés részéről egyaránt, ez pedig a mindennapos testnevelés, ami évtizedes adóssága a magyar köznevelési rendszernek. Ezt felmenő rendszerben próbáljuk megvalósítani.

Ellenzéki elnöki koromból még ismerem azt a stratégiát, amikor a miniszter agyonbeszéli a vitát, hogy ne legyen lehetőség kérdések feltételére. A köznevelésről első körben ennyit kívántam elmondani, de a felmerülő kérdésekre természetesen szívesen válaszolok. Elnök úr, hogy gondolja, most térjek át a felsőoktatás kérdésére, vagy pedig beszéljünk először a köznevelésről és majd utána a felsőoktatásról, amihez megint lenne egy 5-10 perces bevezetóm.

ELNÖK: Ahogy a miniszter úrnak jó, mi rugalmasak vagyunk.

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Én nem azért jöttem ide, hogy nekem jó legyen.

ELNÖK: Akkor itt megállunk és lehet jegyzetelni a kérdéseket, majd a köznevelés megtárgyalása után térünk rá a felsőoktatásra. Egyetért ezzel a bizottság? *(Igen.)* Viszont a szakképzésről se feledkezzünk meg, az azzal kapcsolatos kérdéseket is ide hozzuk be.

Elég sokan jelentkeztek hozzászólásra, először Sós Tamás képviselő úrnak adom meg a szót.

Kérdések, észrevételek

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszter Úr! Miniszter úr az idővel való gazdálkodásra hivatkozva sommás véleményt mondott. Kiemelte a minőséget és arra igyekezett helyezni a hangsúlyt, hogy mik azok, amikben egyetértünk. Ezt a gondolatot azonban már nem folytatta, ezért én most innen folytatnám, és miniszter úrhoz hasonlóan én is sommás véleményt fogok mondani.

Azzal kezdeném, hogy ami ma az oktatás területén történik, az valójában visszalépés. Szeretném alátámasztani ezt az állításum. Tudom, hogy miniszter úrnak a szaktárca vezetőjeként sem egyszerű megélni, mégis szót kell váltanunk arról, hogy az oktatásra fordított források jelentősen csökkennek, és bizony féltő, hogy ez a minőség rovására megy. Példák sokaságát hozhatjuk fel ezzel kapcsolatban, például a szakképzésre fordított pénz ma feleannyi, mint amennyi 2011-ben volt. A torta azóta átrendeződött, de az összeg 2012. január 1-je óta lényegében nem változott.

Ennél azonban súlyosabbnak tartom a különböző tartalmi kérdéseket. A teljesség igénye nélkül megemlítenék néhány dolgot. A tankötelezettségi korhatár 18 évről 16 évre történő leszállítása tipikus példája annak, hogy önök milyen elvet követnek: gyakorlatilag rövid távú céljaik vannak, a hosszabb távú célokról lemondanak, s ezáltal veszélybe kerül az ország versenyképessége. Felrúgták azt az elvet, amellyel 1993-ban minden politikai erő egyetértett, hogy az a jó, ha ilyen nehéz körülmények között minél hosszabb ideig jár a gyerek az iskolába. A tankötelezettségi korhatár 16 évre történő leszállítása leginkább a hátrányos helyzetű emberek gyermekeit érinti, az államnak viszont hosszabb távon sokkal többre fog kerülni, mert jön a drog, jön az utca és jön a prostitúció. Véleményem szerint ezek a kérdések nem igazán lettek végiggondolva.

Összességében úgy gondolom, hogy indokolatlan mértékű centralizáció folyik az oktatásban. Biztos, hogy szükség van rá, de nem ilyen mértékben, sokkal differenciáltabbnak kellene lenni. Jelentős mértékű a pénzkivonás, és úgy látom, hogy sok esetben a gyermek, a

tanuló és a pedagógiai módszerek fognak elveszni ebben a rendszerben. Miniszter úr véleménye nagyon fontos a nyilvánosság számára, ezért kérdezem, mi a véleménye arról, hogy a szakképzésben a közismereti tartam jelentősen lecsökken. A törvény azt mondja, hogy újabb szakmát is el lehet majd sajátítani, sőt két év után lehet érettségizni is, no de ilyen elméleti alapokkal ez csak papíron létezik, elég nehéz elképzelni azt, hogy ezek a gyerekek majd különórán fognak felkészülni az érettségire, a rendszer pedig ezt nem teszi lehetővé.

Sok mindent lehetne még elmondani, de azzal szeretném zárni, hogy a parlament előtt lévő felnőttképzési törvénytervezet szerint szűkül a felnőttképzés fogalma, a törvény gyakorlatilag szabályozatlanul hagy számos területet, ráadásul olyan kérdésekről nincs véleménye ennek a törvénytervezetnek, amikről kellene, hogy véleménye legyen. Mi a véleménye például miniszter úrnak az analfabetizmusról vagy azokról a társadalompolitikai kérdésekről, amelyek most napirenden vannak, mint például a demokrácia? Mi a véleménye a művelődéspolitikai kérdésekről, mi a véleménye arról, hogy a civil közösségek nagyobb részt vállaljanak ebben a feladatban, és hogy az államnak is nagyobb szerepet kellene vállalnia? Bizottsági ülésen is foglalkoztunk ezzel a kérdéssel, ahol felmerült, hogy a közép- és felsőfokú iskolák szabad kapacitását jobban ki lehetne használni. Úgy tűnik, hogy nagyon féloldalasra sikeredik a felnőttképzési törvény is, az látszik, hogy leszűkítve értelmezik a kérdéseket. Elszenvedője lesz az oktatás és a művelődés a felnőttképzési törvénytervezetnek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Lényegre törő kérdéseket szeretnék hallani a képviselő hölgyektől és uraktól. Michl József képviselő úr!

MICHL JÓZSEF (KDNP): Tisztelt Miniszter Úr! Én egy nagyon egyszerű kérdést szeretnék megfogalmazni. Látom, hogy Mendrey László szakszervezeti vezető úr a Milla-tüntetésről ideért. Az érdekelné engem, hogy a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetével miért nem sikerült megállapodni. Mi a probléma lényege? Egyes szakszervezeti vezetőket láthatóan zavarja az, hogy a többi szakszervezettel sikerült a minisztériumnak megállapodnia. Az említett szakszervezettel miért nem sikerült?

ELNÖK: Köszönöm. Sági István képviselő úr!

SÁGI ISTVÁN (Fidesz): Tisztelt Miniszter Úr! Az előző kormány a művészeti iskolákat minőségileg is és pénzügyileg is elég rendesen megszurta. A nem állami fenntartású művészeti intézmények a 2013 szeptembere utáni működési lehetőségeik iránt érdeklődnek. Én azt kérem, ha egy mód van rá, hogy a megfelelő színvonalon teljesítő és olyan művészeti ágakat képviselő intézményeket támogassuk a jövőben is, amelyek olyan funkciókat pótolnak, amiket az állami intézményekben nem tudunk ellátni.

Több olyan 1-4 évfolyamos kisiskola, amelyek az általunk is támogatott alacsony létszámhatár környékén működnek, nyert támogatást arra, hogy felújítsák az intézményüket. A környék nagyobb településeiről pont a kis létszám és egy-egy speciálisan nyújtott szolgáltatás miatt gyakran jártak gyerekek ezekbe az iskolákba. Ha helyben nyolc főnél kisebb igény jelentkezik, de a környék településeiről több gyermek jár oda iskolába, akkor elképzelhető-e az, hogy ne szűnjön meg az iskola?

Az újonnan belépő első osztályosok átléphetnek-e beiskolázási körzeteket, azaz az egyik településről a másikra jelentkezhetnek-e? Magyarul, a tankerületek közötti váltás jelent-e problémát a jelenlegi tankerületi rendszerben? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dúró Dóra képviselő asszony!

DÚRÓ DÓRA (Jobbik): Köszönöm szépen. Miniszter úr elég sokat beszélt az átadás-átvételtől, nyilván ez az egyik legaktuálisabb kérdés. Szeretném megkérdezni, miniszter úr, hogy a tapasztalatok fényében lát-e lehetőséget az alapok felülvizsgálatára. Egész konkrétan az önkormányzatok szerepére gondolok, arra, hogy a beleszólás jogát biztosítsuk az önkormányzatok számára. Szeretnénk, ha újragondolnánk az intézményvezetők szerepét is. A mi véleményünk szerint alapvetően szükség lenne erre, mert most a helyi viszonyokat jobban ismerő érintettek kevesebb kompetenciával rendelkeznek, mint korábban. Úgy látjuk, hogy túlságosan megkurtították az önkormányzatok és az intézményvezetők hatáskörét. Természetesen elismerjük azokat az okokat és problémákat, amiket miniszter úr is említett és elfogadjuk, hogy szükség volt az állami beavatkozás növelésére ezen a területen.

A folyamat értékelése során a tárca részéről többször sikertörténekről beszéltek. Hozzánk viszont nagyon sok olyan jelzés érkezett arról, hogy pedagógusok, intézményvezetők panaszkodtak és nem minősítették zökkenőmentesnek az átadás-átvételt. Nem egy olyan esetről is tudunk, amikor maguk a pedagógusok mentették meg a helyzetet és nem történt nagyobb baj. Sikertörténekről tehát semmiképpen nem lehet beszélni.

A legfrissebb KSH-statisztikák szerint öt olyan megye van Magyarországon, ahol az általános iskolában tanuló diákok között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek aránya 40 százalék vagy afölötti. Ez egy elképesztő szám. Ezért kérdezem miniszter úrtól, lehetségesnek tartja-e, hogy a bentlakásos iskolák rendszere hatékony megoldást nyújthat a felzárkóztatásra. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Osztolykán Ágnes képviselő asszony!

OSZTOLYKÁN ÁGNES (független): Köszönöm szépen. Megpróbálok nem megismételni nagyon sok dolgot és igyekszem nagyon egyszerűnek tűnő kérdéseket feltenni.

Arra kérem, miniszter úr, magyarázza már el nekem – mert ön talán el tudja úgy magyarázni, hogy megértsem én is –, hogy az államosítástól hogyan lesz esélykiegyenlítő a közoktatás. Én már régóta ezt hallgatom Hoffmann Rózsa államtitkár asszonytól is és Gloviczki Zoltántól is, de amikor azt kérem, valaki magyarázza már el nekem, hogyan lesz ettől esélykiegyenlítő a közoktatás, akkor nem igazán kapok elfogadható válaszokat. Ön is azt mondta, hogy a jelenlegi rendszer sokkal inkább konzerválja vagy generálja az otthonról hozott hátrányokat, nem pedig megpróbálja ledolgozni vagy eltüntetni.

Mivel egy miniszteri meghallgatáson nem szokás szót adni külsős embereknek, ezért én kérdezem meg: mikor rendeződnek azok a problémák, amiket a PDSZ felvetett önnek, hogy lassan már két hónapja nem kaptak meg olyan juttatásokat a tanárok, amik őket megilletik. Rendeződni fog-e ez a helyzet, és ha igen, mikor?

Nem kívánok politikai véleményt formálni arról, hogy a kormány hogyan egyezett ki a PSZ-szel és miért nem a PDSZ-szel állapodott meg, mert ez nem tartozik ránk. Inkább egy konkrét kérdést tennék fel: megőrzi-e a kormány a munkahelyeket, lesznek-e pedagógus-elbocsátások, illetve tud-e adni valamilyen garanciát arra, hogy ilyen nem lesz. A múltkori meghallgatáson Varga miniszter úr valami olyasmit mondott, hogy ezek a gazdaság teljesítményétől fognak függni. Gondolom, hogy önnek is hasonló véleménye van, de ennél valami konkrétabbat is szeretnék hallani.

A szakképzést illetően az a legutóbbi információnk, hogy a kerettantervben heti egy matematika-, egy magyar- és egy természetismeret óra van bent. Ugye ön sem gondolja, hogy ez az emberi erőforrások fejlesztését jelenti a szakképzésben? Tesz-e valamit azért, miniszter úr, hogy ebből ne legyen kerettanterv?

Végül az utolsó kérdésem, amiben örök vitám van a Jobbikkal és lesz is: én nem hiszek a bentlakásos iskolákban és nem hiszem hogy a hátrányos helyzetű fiatalokat a bentlakásos iskola mentené meg attól az életúttól, amit a magyar közoktatási rendszer rájuk

pakol. Hogyan állnak a hátrányos helyzetűeket segítő programokkal, mi van a Híd programmal, amely szeptembertől bevezetésre került, elgondolkodtak-e azon, amit szintén régóta szajkózok, hogy a Híd program semmiképpen nem segíti az esélyegyenlőséget? Aki tanított ebben az országban akár egy napot is az életében, az nagyon jól tudja, hogy ha valakinek nyolc év alatt van egy nagyon komoly lemaradása, akkor nincs olyan tanár ebben az országban, aki a nyolc évet egy év alatt pótolni tudja.

S még egy kérdés. Ugye ön is tudja, hogy Magyarországon rengeteg olyan alapítványi iskola volt, amely az elitképzésen túl a hátrányos helyzetű fiatalokat is segítette? A legutóbbi információink és tudásunk az, hogy ezek az iskolák komoly pénzügyi bajba kerültek. Annyit tudtunk, szintén sajtóértesülésekből, hogy ha egyenként bekopogtak miniszter úrhoz, akkor talán kaphattak valamilyen segítséget vagy ígéretet. Szeretném megkérdezni, hogy ez a helyzet hogyan áll, hogyan látja az alapítványi iskolák jövőjét Magyarországon. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kucsák László képviselő úr!

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz): Tisztelettel köszöntök mindenkit. Tisztelt Miniszter Úr! Kedves Vendégek! Én igyekszem pontos kérdéseket feltenni röviden és nem akadémiai expozét tartani, és remélem, hogy a kérdésekre válaszokat is fogunk kapni.

A legutóbbi felvetéshez némileg kapcsolódva azt szeretném megkérdezni, hogy a köznevelési rendszerben a hátrányos helyzetűeknek jelenleg milyen szervezett programok futnak és mit lehet tudni ezek eredményéről, illetve hogyan áll a Híd program szeptemberi bevezetésének az előkészítése. Úgy gondolom, mindannyiunk számára fontos lehet, hogy ezekről információt kapjunk.

A következő kérdésem arra irányul, hogy pontosan mi a különbség a pedagógiai szakmai ellenőrzés, a „tanfelügyelet” és a pedagógus minősítési rendszer között. Mi az, amit a pedagógus minősítési rendszerrel kapcsolatosan meg tud osztani velünk?

Végül: lát-e esélyt, lehetőséget arra miniszter úr, hogy azok a pedagógusok, akik hosszabb ideje kiváló teljesítményt nyújtanak a pedagóguspályán, automatikusan léphessenek magasabb fokozatba? Szükség van-e arra, hogy őket is egy ilyenfajta minősítési módszernek vesse alá a kormány? Van-e esély arra, hogy ettől eltekintsünk, ha pedig nincs, mi az indoka annak, hogy ezt a kvázi minősítést az ő esetükben is meg kell tenni? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Révész Máriusz képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Tisztelt Miniszter Úr! A kérdések feltevése előtt szeretném elmondani, hogy Kőbányán az iskolák átadása és átvétele a vártnál sokkal kisebb fennakadásokkal, gyakorlatilag zökkenőmentesen megtörtént. A frakcióülésen jeleztem azt, hogy a minőségi bérpótlékot februárban nem kapták meg a tanárok, de ez a probléma mára rendeződött és a tanárok is megnyugodtak.

Üdvözölni szeretném azt is, hogy számos modern, innovatív kerettanterv elfogadására is sor került. Én elég sokszor mondtam itt a sakkot a bizottsági ülésen. Szeretném ezért külön megköszönni és gratulálni a miniszter úrnak, hogy ő az a miniszter Magyarországon, akinek a minisztersége idején nagyon sok kerettanterv elfogadásra került. *(Osztyllyán Ágnes: Bravó!)* Örülök, hogy az ellenzék is így látja. *(Osztyllyán Ágnes: Csak egyetértettem!)* Ez nagyon helyes, mert komoly lehetőségek vannak benne.

Már többször felvettem, hogy különösen a szakképzéssel foglalkozó magánintézmények nem látják a jövőjüket, merthogy teljesen bizonytalan a finanszírozás. Most, hogy a beiratkozások, a jelentkezések napirenden vannak, több levelet is kaptam ebben a témában, hogy hogyan fog működni ez a rendszer, indíthatják-e szeptembertől a szakokat,

felvehetik-e az embereket, vagy esetleg arra kényszerülnek, hogy egyházi fenntartásba adják át a hosszú évek alatt felépített intézményrendszert. Nagyon fontosnak tartanám, hogy itt öntsünk tiszta vizet a pohárba, azt is mondjuk meg, ha nem lesz olyan finanszírozás, mint amilyen eddig volt, és azt is, ha lesz, mert a rendszer csak így fog tudni működni.

Amikor elhangzott, hogy a tankötelezettségi korhatár 16 év, akkor elszaladtam egy könyvért. Ezt a könyvet Zöldkönyv címen Hiller István rendelte meg, és ebből szeretnék két mondatot felolvasni. „A szakiskolákban az átlagosnál sokkal magasabb, közel 30 százalékos a tanulók lemorzsolódása, a hátrányos helyzetű tanulók közel felének nem sikerül szakmai képesítést szerezni.” Mi ebből a helyzetből indultunk ki. Lehet ezt idealizálni, de a helyzet, képviselő úr, tragikus volt. Hiába volt 18 év a korhatár, a hátrányos helyzetű tanulók gyakorlatilag nem szereztek semmilyen szakképzettséget. Ráadásul még benne van az a mondat is, hogy a lemorzsolódás döntő módon az első két évfolyamon történik, még azelőtt, mielőtt a szakképzést elkezdenék.

ELNÖK: Ennek éppen az ellenkezője igaz.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Itt van leírva, mindjárt megtalálom a mondatot.

ELNÖK: Attól, hogy le van írva, még nem igaz. De mindegy, ugorjunk tovább.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Az van ide leírva, hogy a lemorzsolódás az első két évfolyamon történik meg döntő részben. Én ebből a könyvből dolgoztam. Ebből teljesen egyértelmű, hogy nem maradhat így a dolog és változásra van szükség. Amikor egységesen szabályoztuk a szakképzést három évre és pontosan meghatároztuk, hogy csak ennyi óra lehet a szakképzés területén, akkor – s ez lehet bizottsági vélemény, még ha a hangsúlyokat máshova is tesszük – valószínűleg egy túl szigorú szabályozást alkottunk és hosszú távon talán érdemes lenne a rendszer rugalmasabbá tételén elgondolkodni. Szeretném megkérdezni miniszter úrtól, hogy mit vár a szakképzés átalakításától. Változni fog ez a rendszer? Kevesebben fognak lemorzsolódni? Többen jutnak szakmához? Jobbak lesznek az elhelyezkedési esélyek? Ebből a könyvből még azt is fel lehetne olvasni, hogy a szakképzésben résztvevők 80 százaléka az elégséges szintnél se szövegértésből, se matematikából nem tud jobban teljesíteni.

Végül még egy mondat. Osztolykán Ágnest, de akár az egész bizottságot is nagy szeretettel meghívom a dévai Szent Ferenc Alapítvány valamelyik intézményébe, ahol hátrányos helyzetű gyerekekkel bentlakásos körülmények között csodákat tudnak tenni. Azt gondolom, ha ez ott sikerül, akkor sikerülhet másutt is, de ez csak egy zárójeles megjegyzés volt. A meghívást viszont teljesen komolyan gondoltam, és javasolom is a bizottsági elnök úrnak, fontolja meg, hogy ellátogassunk egy ilyen intézménybe. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ferenczi Gábor képviselő úr!

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Varga Mihály miniszterjelölti meghallgatásán is elmondtuk, hogy a pedagógus életpályamodell bevezetésére már réges-régen sort kellett volna kerítenie a kormánynak.

Miniszter úr a bevezetőjében arról beszélt, hogy újfajta kötelezettségeket fognak támasztani a pedagógusokkal szemben. Egy felmérés szerint a pedagógusok átlagosan heti 51 órát dolgoznak, és attól félek, hogy az újfajta kötelezettségek óraszámemelését fognak jelenteni számukra. Kérdezem, hogy nem erről van-e szó.

Az oktatás minőségének, színvonalának a javításával a Jobbik is egyetért, de mindenkit óva intenek attól, hogy a pedagógusokat okoljuk azért, mert az elmúlt években,

évtizedekben folyamatosan romlott a magyar oktatás színvonala. Félő, hogy az a minőség-ellenőrzési rendszer, amiről konkrétumokat ugyan nem tudunk, de úgy tűnik, hogy bevezetni szándékoznak, esetleg ismét szubjektívre sikeredik és megint meg fogja alázni a pedagógustársadalmat.

Hoffmann Rózsa államtitkár asszonnyal többször volt parlamenti vitánk arról, hogy a kisiskolákat miként lehetne megmenteni, illetve a Fidesz-KDNP választási ígéretének megfelelően újranyitni. Szeretném megkérdezni miniszter úrtól, hogy áll a kisiskolák ügye, hány intézményt sikerült újranyitni, s hányat terveznek még ebben a kormányzati ciklusban. Nagyon jól tudjuk, hogy számos intézmény bezárásra, összevonásra került, és az a pályázati rendszer is kudarcot vallott, amely a kisiskolákat szeretne volna segíteni.

A pedagógusok szakkönyvvásárlási kerettámogatását a Fidesz-KDNP-kormány elvette. Miniszter úr lát-e esélyt arra, hogy ezt még ebben a kormányzati ciklusban visszaállítsák?

Végezetül szeretném megkérdezni, hogy milyen intézkedéseket tervez miniszter úr, illetve a kormány az iskolai erőszak visszaszorítására. Itt szeretnék reflektálni az Osztolány Ágnes által elmondottakra. Más lehetőség sajnos nincs, a bentlakásos iskolahálózat lenne az egyetlen megoldás arra, hogy azokat a tanulókat, akik normál iskolai körülmények között nem tudnak szocializálódni, oktatni és nevelni lehessen. Ezeknek a hátrányos helyzetű gyermekeknek az lenne az érdekük, hogy pozitív értelemben vett szegregációval, külön foglalkozásokon, fejlesztőpedagógusok segítségével zárkóztassuk fel őket. Példaként szeretném megemlíteni, hogy az én szűkebb pátriámban, Devecserben ötszáz általános iskolás korú gyermek lenne, de mindössze háromszáz gyermek jár a helyi általános iskolába. Ennek az oka, hogy ebben az intézményben is az olyan deviáns tanulók kerültek többségbe, akik miatt az úgynevezett normális többség képtelen megfelelően fejlődni és haladni a tananyaggal, ezért a szülők elviszik a gyermekeiket a településről más települések iskoláiba. Ez a példa nyilván nem egyedi, az országban számos ilyen település és számos ilyen iskola van. Szeretném megkérdezni miniszter úrtól, milyen intézkedéseket terveznek annak érdekében, hogy ne kelljen a normális gyermekeket elvinni a szülőknek más településekre. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Németh Zoltán képviselő úr!

NÉMETH ZOLTÁN (Fidesz): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Az egyik kérdésem kapcsolódik az előzőekben feltett kérdésekhez. Révész Máriusz felvetette a magániskolák kérdését. Ehhez csak részben kapcsolódik az, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az önkormányzatok ezt a feladatot jelentős részben alapítványi iskolák segítségével látták el. Kérdezem, hogy mire számíthat ez a szféra. Egyáltalán mi az, amit a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatásával kapcsolatban a folytatásról el lehet mondani?

A másik kérdésem a kerettantervekhez kapcsolódik. Erről is volt már szó. Számos értelmző kérdés, nem egyszer pedig kérés érkezett a tankerületeken keresztül az oktatási kormányzathoz. Ezekben a kérdésekben mikor várható előrelépés, illetve mikor kapják meg a válaszokat ezekre a kérdésekre azok az intézmények, amelyeket ez érint? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Sós Tamás képviselő úr!

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Csupán egy percben szólnék a szakképzéshez. A vitában is elhangzott, hogy a minőség kérdésében valamennyien egyetértünk, viszont a hozzávezető utat valóban különbözőképp ítéljük meg. Ami a szakképzés átalakításánál történik, az nem a minőségi képzés irányába megy. Itt szeretném kiemelni, hogy a leredukált elméleti képzés és

az alapok hiánya ellene megy a versenyképességnek és az élethosszig tartó tanulásnak. A napokban jelent meg egy elemzés oktatáskutatók részéről, amely azt mondja ki, hogy ma Magyarországon a segédmunkás, a betanított munkás és a szakmunkás közötti bérezési különbség a minimálisra csökkent, a minőségi szakember nem igazán van megbecsülve. A dolog egy leredukált irányba megy, akkor derül ki a probléma, amikor szakmát és munkahelyet kell váltani. Úgy érzem, ez is visszalépés. Egy sokszínű, rugalmas, átlátható és átjárható rendszerre volna szükség. A hároméves képzés véleményem szerint generálisan nem fogja segíteni azt, amit a képviselőtársam felvetett. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Végül én is feltennék néhány apró kérdést, nem érintve azokat a nagy ívű elemzéseket, amelyeket képviselőtársaim tettek. Most folynak az iskolai jelentkezések, beiratkozások. A közoktatási törvény korábban módot adott arra, hogy a fenntartó önkormányzatok az átlaglétszámot 10 plusz 10, azaz összesen 20 százalékkal megemelhessék – persze indokolni kellett, hogy miért –, és nagyjából így alakultak ki azok a körzetek, ahonnan a gyerekeket fel kell venni. A törvény arra kötelezi a fenntartót, hogy a körzetes gyerekeket fel kell venni. A köznevelési törvény nem tartalmazza ezt a lehetőséget az Intézményfenntartó Központ számára. Többen aggódunk amiatt, hogy a hagyományosan kialakított iskolakörzetekből továbbra is annyi gyerek akar majd iskolába menni, mint eddig, de baj lesz a beiratkozásnál, adott esetben előfordulhat az, hogy több, a körzetből jelentkező, a felvételre a törvény alapján jogot formáló gyereket nem tudnak felvenni, mert nem lesz hely. Itt két megoldás lehetséges, vagy gyorsan építünk néhány osztályt – ez szeptemberig nehéz lesz –, vagy pedig a régi, a fenntartó számára biztosított mozgásteret a törvényben újra megnyitjuk. Ezt viszont aránylag gyorsan kéne tenni, mert ezeket a döntéseket most kell meghozniuk a fenntartóknak, hiszen a gyerekeket be kell íratni, a szülőknek vissza kell szólni, hogy hova fognak járni.

Ezzel függ össze a másik kérdésem. Többen említették hol az alapítványi, hol az egyházi intézményeket, szakképző intézményeket. Januártól nem vezettünk be egy új finanszírozási rendet, hanem a régit hosszabbítottuk meg erre a tanévre. Ez egy indokolt és helyes döntés volt, ugyanis hiába vannak nagy átalakulások, év közben nem lehet a finanszírozás rendjét megváltoztatni. De szeptembertől van egy olyan terv, egy olyan szándék, hogy az új köznevelési törvény alapján nem gyermeknormatíva lesz, hanem csoportfinanszírozásra, pedagógus bérfinanszírozásra térünk át. Ennek a módszerét egy kormányrendeletben nyilvánvalóvá kell tenni – az vita kérdése, de javaslom, ezt most tegyük félre, hogy törvény vagy kormányrendelet legyen-e –, mert az intézményeknek ahhoz, hogy márciusban dönteni tudjanak arról, hogy felvehetik-e a gyereket szeptembertől, ezt látni kéne. Mind a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ hatálya alá tartozó sok ezer intézménynek, mind az alapítványi és egyházi intézményeknek. Ezen belül a szakképzés külön probléma, hiszen ott még a szakképzési tervnek való megfelelésről is dönteni kell majd. Tehát nem elég a pénzügyi biztonság, azt is látni kell, hogy illeszkedik-e a szakképzési tervbe. Ezeket a döntéseket úgy hozza majd meg a szakképzést felügyelő miniszter, hogy a gyerekeket közben felveszi a szakképző iskolákba. Én óvom magunkat attól, hogy előálljon egy olyan helyzet, hogy a szakképző intézmények szeptemberben felveszik a gyerekeket, közben pedig valaki hoz egy olyan döntést, hogy az adott iskola nem fér bele a szakképzési tervbe és ezért nem kap finanszírozást. De ez, ha nem is ilyen erős formában, hanem kicsiben, ott van kockázatként az összes többi intézménynél, nevezetesen hogy nem látják a finanszírozás részleteit. Ha jól emlékszem, a kormányhatározat szerint márciusra kell elkészíteni, s addig már nagyon kevés idő van és nagyon sok az aggodalom.

Idetartozik az a kör is, amit miniszter úr is említett: az alapítványi iskolák, az sni-s gyerekek, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek. Ezerszer átnéztük, Fővárosi Önkormányzatként és országosan is ellenőriztük őket, nem szórják a pénzt, mégis hatékonyan

és jól dolgoznak. De tudom, hogy a tárcsa nem tud velük köznevelési megállapodást kötni. Én ezért azt gondolom, fel kell vetni annak a költségvetési rendelkezésnek a módosítását, amely ez előtt másfél évvel született, és amely köti a tárcát, hogy nem köthet több köznevelési megállapodást a keretösszeg tekintetében, mint amennyit korábban, az előző minisztériumi időben kötött. A bizottság kész arra, hogy ezt megnézzék és megvitassák, de szerintem ezzel a kötöttséggel nem tudjuk megóvni, megvédeni az sni-s gyerekeket ellátó alapítványi vagy egyházi szférát, mert ebbe a pénzügyi keretbe egész egyszerűen nem férnek be. Ezért azt kérem a minisztériumtól, fontolja meg ezt a költségvetési törvénybe beépített szigorítást, hogy az EMMI minisztere összességében csak annyi köznevelési megállapítást köthet, mint 2009-ben vagy 2010-ben. Ezt felül kell vizsgálni, mert szeptembertől vagy a következő tanévben olyan kényszerhelyzetek jöhetnek létre, amik értékes intézményeket kockáztatnak.

Azt javaslom, hogy erre a három pontra figyeljünk. Örülök, ha ezekre megnyugtató választ kapok, hogy dolgozik rajtuk a minisztérium és hamarosan jön az előterjesztés. Ha pedig nem így lenne, akkor szorgalmazom, hogy ezt fontolják meg.

Minister úr, öné a szó.

Válaszok

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Köszönöm szépen a kérdéseket. A dolog természetéből fakadóan szinte minden kérdésben volt egyfajta értékelés is, és ezeket is tudomásul veszi az ember. Azokra a kérdésekre, amelyek az államtitkárság szintjén kell, hogy eldőljenek és nálam döntési alternatívaként jelennek meg, próbálok majd nem válaszolni, azokra viszont, amelyek az én hatáskörömbé tartoznak, természetesen válaszolni fogok.

Azokra az általános kérdésekre, amiket Sós Tamás képviselő úr vetett fel, szívesen válaszolok. Ilyen nagy átalakítás – s ebben talán egyetértünk – a közoktatásban legalább húsz éve nem volt. Az úgynevezett rendszerváltoztatás kezdetén volt egy nagyon nagy, radikális átállítása a rendszernek, az önkormányzatok jogosítványainak a kialakításával. Egy ilyen átalakítás hatásait, eredményét úgy összegezni sommásan, hogy visszalépés, minőségromlás történt, szerintem elhamarkodott, de mint politikai véleményt természetesen megértem és tudomásul veszem. S még van is olyan pontja ennek – például a szakképzésnél a közismereti tartalmak tekintetében, amit Révész Máriusz is felvetett –, ahol szívem szerint én is egy kicsit megengedőbb szabályozást hoztam volna, de úgy gondolom, hogy azzal a kompromisszummal, amit a gazdaság szereplői is elfogadtak ezzel az egyharmaddal, érdemes elindulni, és aztán nézzük meg, hova is jutunk és adott esetben milyen problémák jelentkeznek. A Híd programnak pontosan az a lényege, hogy ilyen típusú hiányokat pótoljon, mert a közismereti rész sokkal erősebb, mint a szakképzésen belül. Amikor felveti az analfabetizmus kérdését, akkor én azt tudom mondani, hogy pontosan ezért vannak a felzárkóztató programok beépítve a rendszerbe. Ennek a tanulságait úgy levonni – hogy előreszaladjak Osztolykán Ágnes képviselő asszony mondására –, hogy még el se indult, picit nehéz. Lehet attól félni – én is félek egy csomó mindentől –, hogy milyen hatásuk lesz ezeknek az intézkedéseknek, de várjuk meg és azután beszéljünk róla.

A minőségromlás eddig volt jellemző és mi ezt szeretnénk megállítani. Azt mondta a képviselő úr, hogy a 18 évről 16 évre levitt kötelező iskolába járás minőségromlást fog eredményezni és a társadalmi felzárkózás ellen hat. Szerintem meg ez pont fordítva van, de majd döntse el az élet, hogy ez hogyan is lesz pontosan, hiszen a korai iskolaelhagyás 80 százaléka 16 és 18 éves kor között történik. Ha valaki 16 éves koráig jár iskolába, akkor már két évet ráhúz a nyolc osztályra, hogy picit népies nyelven beszéljek, s ha még bent ültetjük két évig az általános iskolában, miközben valamifajta szakképzésre mehetne el, akkor nem tudom, hogy miért teszünk jót neki. Azoknak, akiknek vele együtt kell tanulniuk, biztosan nem teszünk jót, és gondolom, hogy ebben egyetértünk. Egyébként pedig meg akkor teszünk

jót, ha 16 éves korában lehetőséget kap arra, hogy valamilyen más formában szakmát tudjon tanulni.

Michl képviselő úr arra kérdezett rá, hogy miért nem tudtunk megállapodni a PDSZ-szel. Nos, a kormánynak a hat szakszervezet közül öttel mégiscsak sikerült megállapodnia. Nem szeretném én ezt sem történelminek, sem óriási sikernek minősíteni, mert itt is várjuk meg, hogy mi is lesz ebből pontosan, de én azt látom, hogy a pedagógustársadalom döntő többsége, több mint 90 százaléka a képviselőin keresztül megértette azt, hogy van egy hajó, ami elment és a partról kiabálni teljesen felesleges, mert egy idő után úgyse fogják látni, hogy a kormányt hogy is állítják. Bent kell lenni a hajóban és ott kell megpróbálni érvényesíteni azt az érdekvédő szerepet, ami a szakszervezetek sajátja, küldetése, hivatása. Egyébként a másik öt szakszervezettel sem volt egyszerű a tárgyalás, de ők meg akartak állapodni, és nyilván számos konfliktus lesz még velük is. Én nemcsak politikai, szakpolitikai, hanem érdekvédő józanságnak is tekintem azt, hogy ők úgy gondolták, sokkal jobb, ha benne vannak ebben a rendszerben és tevélegesen, aktívan vesznek részt a rendszer átalakításában, mintha a partvonalon kívülről kiabálnak be. Azt kívánom a PDSZ-nek, hogy ismerje fel ezt a „történelmi igazságot” és szálljon be a csónakba. Én nem akarom ezt az álláspontot különösebben minősíteni. Osztolykán Ágnes elmondta azokat a plakatív szövegeket, amiket folyamatosan hallunk a PDSZ részéről, hogy állítsuk le az átalakítást és így tovább. Már az első perctől irreális követelések voltak és nem konstruktívan vettek részt a tárgyalásokban, így nem is lehetett megegyezni. Az egyetlen konstruktív pillanat az volt, amikor a PDSZ kilépett a sztrájbizottságból, hogy meg tudjunk állapodni a sztrájbizottsággal. Elismerem, hogy ez korrekt lépés volt, így a többieket nem akadályozták abban – talán lehet ezt szakszervezeti szolidaritásnak is nevezni –, hogy megállapodást kössenek a kormánnyal.

Dúró Dóra képviselő asszony és mások is felvetették az átadás-átvétel problémáit. Mi természetesen sohasem tagadtuk az ezzel kapcsolatos problémákat. De ha egyetértünk abban, hogy most, március közepén kevesebb probléma van, mint volt január közepén, akkor ez mégiscsak azt jelenti, hogy ezekre az élet által felvetett problémákra – a WC-papírtól kezdve az ebédbefizetésig – valamifajta megoldást tudtunk találni. Egyébként azt ígértük a szakszervezeteknek, hogy ha a megállapodást aláírjuk, akkor lesz lehetőségük egy ellenőrző bizottságban fogadni mindazokat a problémákat, amiket a Klebelsberg Központ nem tudott megoldani. Ilyen problémák hozzájuk nem kerültek, mert a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ szintjén minden probléma megoldódott, és bízom benne, hogy ez a jövőben is így lesz.

Képviselő asszony felvetette, hogy az önkormányzatok és az intézményvezetők szerepét még pontosítanunk kell. Én ezzel alapvetően egyetértek, és azzal is, hogy az ő szerepüket erősítenünk kell. Azt vitatnám, hogy egy járási rendszerben a közigazgatási és az oktatásirányítási innováció összekapcsolódik. A járási rendszer visszahozásával – ami mégiscsak más, mint ami a hatvanas években volt – olyan egységeket hoztunk létre a tankerületekkel, amik körülbelül a járásokkal egyeznek meg, amelyek szintjén egyfajta együttműködés és terepismeret is lehetséges. A megyei szint ettől túl távol van, az országos szint meg végképp messze van ettől, de a járási rendszerben egy járási tankerületi igazgatásnak konkrét naprakész információi kell legyenek az oktatási intézményekről, éppen ezért az igazgatókkal való együttműködés egy egészen más rendszerben valósulhat meg, mint korábban. Ilyen értelemben a központi irányítás szépen le van bontva a járások szintjére.

Abban is egyetértünk, hogy számos olyan eset volt, ahol a pedagógusok mentették meg a helyzetet, én is találkoztam ilyennel. Ha valaki komolyan veszi a pedagógusi hivatását, akkor jó, hogy ezt tette, de az már nem jó, ha ugyanazt a helyzetet másodszor meg harmadszor is a pedagógusnak kell megmenteni és nem készül erre rendszerszerű megoldás. Nyilván vannak olyan helyzetek, amikre nem tudtunk felkészülni, de az átalakítás során meg mégiscsak kialakul a dolog. Csak egyetlen példát említenék, a házipénztárak kérdését, hogy

ne kelljen minden kifizetéssel a tankerületi központba szaladgálni, hanem az igazgatók részére álljon rendelkezésre annyi készpénz, amiből az egyszerű napi kiadásokat finanszírozni tudják. Ez az első két hétben problémaként jelentkezett, de január végére, február elejére megoldódott a helyzet azzal a szabályozással, amit a Klebelsberg Központ alakított ki ebben az ügyben.

Visszatérnék itt Sági képviselő úrnak és Michl képviselő úrnak a művészeti iskolákkal kapcsolatos kérdésére. A rendszer valóban átalakul és egy új minősítési rendszer lesz. Azért nehéz a helyzetem, mert mint politikustól egyértelmű mondatokat várnak kétértelmű helyzetekre, kétértelmű helyzetekre pedig elég nehéz egyértelmű mondatokat mondani. Mindannyian a való életből jövünk és tudjuk, hogy a művészeti iskolák plusz normatívái számos helyen milyen dokumentációkat eredményeztek, ott, ahol valójában semmiféle művészeti képzés nem folyt, vagy inkább csak névlegesen folyt, de nem volt mögötte komoly teljesítmény. Ugyanakkor én is jártam olyan művészeti iskolában – például Tatán –, ahol meg nagyon kiváló, nagyon nagyszerű eredmények születtek. Bízunk benne, hogy az új minősítési rendszer jobb lesz, mint a régi – amelyik szintén adminisztratív módon kezelte ezt az ügyet –, és a valóban értékest a jövőben is támogatni tudjuk, azt pedig, amelyik kizárólag csak a plusz normatívászerzést tartotta szem előtt, ki fogjuk tudni szűrni.

Több képviselőtársam is felvetette a kisiskolák kérdését. Erre azt tudom mondani, hogy ez elsősorban az önkormányzat döntése. Én magam is jártam, még ellenzéki képviselőként – ez tehát nem egy új keletű probléma – olyan iskolában, amelyet két évvel azelőtt újírtak fel gyönyörűen, és ma nem folyik ott oktatás. Nagyon keserű érzés erre gondolni. Mi minden olyan kisiskola újraindításában partnerek vagyunk, amit az önkormányzatok kezdeményeznek. Arról a nyolc fős létszámról pedig, amit az alsó tagozatra meghatároztunk, azt gondolom, egy olyan alacsony létszám, ami törvényi szinten is lehetővé teszi, hogy újrainduljanak ezek az iskolák.

Szóba kerültek a beiskolázási körzetek, ami természetesen összefügg a társadalmi felzárkózással és a bentlakásos iskolák kérdésével. Mi abból indulunk ki – ez válasz Pokorni elnök úr kérdésére is –, hogy az iskolai felvételnél a körzetben lakó gyermekek élveznek elsőbbséget, a körzetek kialakítása pedig a kormányhivatalok feladata. Aki a terepről jön – márpedig Osztyolján képviselő asszony részben a terepről érkezett –, az tudja, hogy ez pontosan mit jelent, hogy a körzetek megszabásával milyen módon lehet szegregációt létrehozni vagy szegregációt megszüntetni. Amennyiben ez a kormányhivatalok feladata, akkor – hogy finoman fogalmazzak – a polgármesterek válláról levesszük azt a terhet, hogy ezt ők határozzák meg, és én biztos vagyok benne, hogy ez az esélyegyenlőség irányába fog hatni. De hogy világossá tegyem: még ha nem is tartom a legszerencsésebbnek ezt a szóhasználatot, az oktatási kormányzat feltett szándéka az, hogy mindenütt, ahol olyan szegregáció van, amely akár etnikai, akár szociális alapú elkülönítése a gyermekeknek csak azért, hogy mások jobb körülmények közé tudjanak kerülni, az ellen harcolni fogunk. Másrészt pedig mindenütt, ahol azért történik a különtanulás, hogy az esélyekben hátrányos gyermekek felzárkózását segítsük, ott ezekért az iskolákért harcolni fogunk. Abban kérem a képviselő asszony együttműködését, hogy hátráljunk le arról az ideológiai megközelítésről, ami totálisan életidegen, hogy minden különtanulás rossz és minden együtt tanulás jó. Szerintem ez a módszeren és a kínálaton múlik, és ma is számos olyan iskola van – például a Gandhi Gimnázium –, amelyet ideológiai alapon szegregációnak lehetne minősíteni. De idehozhatnám a nyíregyházi huszártelpei iskolát is, ahol olyan plusz pedagógiai szolgáltatásokat kapnak meg a hátrányos helyzetű gyerekek, amit másutt nem kapnának meg. Ezt szegregációnak minősíteni és ez ellen küzdeni szerintem ideológiai vakság és semmi más nem fog eredményezni, mint azt, hogy még azoknak is megkeseredik a szája, akik a társadalmi felzárkózás ügye mellett elkötelezettek, és úgy gondolják, hogy ha ilyen ostobaságok ellen kell küzdeni, akkor lehet, hogy nem érdemes ebbe plusz energiákat fektetni.

Gondolok például az egyházakra, amelyek bizonyos körzetekben példamutató módon átvesznek ilyen iskolákat és olyan plusz szolgáltatásokat tesznek oda, amiktől a gyerekeknek ott sokkal jobb, mint esetleg egy központi iskolában, ahol a hátrányaik nem csökkenni, hanem növekedni fognak.

Arra is kérem a képviselő asszonyt, hogy az állami fenntartásba vételt ne nevezze államosításnak. Ha megkérdezi szocialista barátait és szövetségeseit, akkor elmondják, hogy 1948-ban volt államosítás. Akkor erőszakkal államosították az egyházi iskolákat, megszüntették a magániskolákat, sőt azoknak a tulajdonát is elvették, akiké ezek az iskolák voltak. Most a tulajdonviszonyok nem változtak meg, továbbra is az önkormányzatok tulajdonolják ezeket az iskolákat, egyfajta együttműködés valósul meg, hiszen ők működtetik, a fenntartást pedig az állami fenntartó végzi. Tehát állami fenntartásba vétel volt, államosítás viszont nem.

Beszéljünk a munkahelyekről is. Azt direkt módon soha nem mondtuk ki és nem is lenne helyes kimondani, hogy egyetlen munkahely sem fog megszűnni, mert hogy lehetséges az, hogy a gyereklétszám folyamatosan csökken, a pedagóguslétszám meg stagnál, sőt részben növekszik. Éppen a központi irányítás, az állami fenntartásba vétel tesz lehetővé egy olyan munkaerő-gazdálkodást, ahol országosan látjuk, hogy hány gyerekhez hány pedagógusra van szükség, a szakos ellátásban milyen differenciálás van, mert ma vannak olyan szakok, ahol túlképzés van, ahol egy csomó olyan tanár van, aki nem talál állást, mert már nincs hely, és vannak olyan hiányszakok – elsősorban a természettudományos képzés területén –, ahol meg tanárhány van. Önkormányzati szinten ezt nem lehet kezelni, országos szinten viszont igen, és természetesen ez is, mint ahogy minden ebben az országban – ebben egyetértek Varga miniszter úrral, ebben is egyetértek vele –, a gazdasági teljesítmény függvénye. Már nincs túlságosan messze – Pokorni elnök úr is említette –, március végére leszünk abban a helyzetben, hogy pontosan meg tudjuk mondani, az ország melyik területén hány pedagógusra van szükség, és hogy őket hogyan fogjuk finanszírozni. Akkor látjuk majd azt, hogy a szakos ellátásban hol keletkeznek hiányok, azokat hogyan lehet majd adott esetben átirányítással pótolni. Akkor tudjuk majd kimondani azt, amit én megelőlegezek, hogy semmiféle tömeges elbocsátás vagy tömeges munkahely-megszüntetés nem lesz, mert azzal a természetes fluktuációval vagy mobilitással, ami a nyugdíjkorhatárt elért pedagógusok nyugdíjba menetelét jelenti, alapvetően kezelni tudjuk ezt a kérdést.

Mondanék néhány szót a társadalmi felzárkózásról is. Mint említettem, azok az egységes minőségi kritériumok, amik országosan lesznek érvényesek, és a népies nevén tanfelügyeletnek vagy másként mondva a minőségbiztosításnak lesznek a feladatai, lehetőséget fognak teremteni arra, hogy az ország hátrányos helyzetű vidékein is ugyanolyan színvonalú képzést kapjon a tanuló, mint például a XII. kerületben, ráadásul ugyanazért a pénzért. Amikor átvettük állami fenntartásba az önkormányzati iskolákat, akkor olyan bérkülönbségeket láttunk, amit semmi más nem indokol, minthogy valakinek szerencsésebb helyen sikerült iskolai állást szereznie. Nem gondolnám, hogy az igazságos lenne, hogy azok, akik sokkal nehezebb munkát végeznek – hiszen a társadalmi felzárkózás területén a leghátrányosabb térségekben tanítani igencsak súlyos pluszfeladatokat, pluszteljesítményt és pluszfelkészültséget igényel –, keressenek keveset, nem pedig azok, akik egy jól szituált, a középosztály által lakott területen oktatnak. Szerintem ez is ebbe az irányba fog mutatni.

Az előző ciklusban, Hiller István minisztersége alatt is léteztek olyan törekvések, amelyek a hátrányos helyzet csökkentését igyekeztek elősegíteni, de azért hadd mondjak egy példát arra, hogy milyen ironikus az élet. Amikor egy ötéves nagy antiszegregációs program után Hiller miniszter úr megrendelt egy tanulmányt arról, hogy hogyan néz ki a szegregáció meg az integráció, a tanulmány már a kormányváltás után készült el és hozzám érkezett be, és a tanulmányt elolvasva azt láttuk – egyébként az általa felkért szakértők készítették el a tanulmányt –, hogy ez alatt az öt év alatt 30 százalékkal nőtt a szegregált osztályok száma.

Ehhez a programhoz csak gratulálni tudok. Egyébként a helyzet az, hogy a saját ideológiai csapdájukba estek, mert rosszul definiálják a szegregációt. Mi ezen az úton nem tudunk továbblépni, mert ez egy zsákutca. Világossá kell tenni, hogy van, amikor bizonyos társadalmi csoportok külön tanulása felkészítés az integrációra, és van, hogy olyan törvénytelen elkülönítés zajlik, ami semmi másról nem szól, minthogy azok maradnak hátrányos helyzetben, akik eddig is ott voltak, akik meg nem abban vannak, azoknak még egyfajta versenyelőnyt is biztosítunk. Az utóbbit nem támogatjuk, az előbbit pedig nemcsak tudomásul vesszük, hanem támogatjuk is.

Kucsák László képviselő úr a tanfelügyelettel kapcsolatban tett fel kérdést. A tanfelügyelet az egész intézményre vonatkozik, a minősítés pedig a pedagógusokra. Azzal az életpályamoddal, amely augusztusban, illetve szeptemberben fog elindulni, három-öt éves távlatban fokozatosan fogunk eljutni odáig, hogy minden pedagógus meg fogja kapni a saját maga minősítését. Ehhez a mestertanárok képzése, akik a minősítést végezni fogják, a szakszervezetekkel egyeztetett és általuk elfogadott bizottság keretében történik. Azt, hogy kik üljenek abban a bizottságban és hogyan minősítsenek, több fordulóban is megtárgyaltuk a szakszervezetekkel, és ezt ők maguk is megfelelő és jó módszernek tartották. A „tanfelügyelet” visszaállításától pedig annak az egységes színvonalnak az irányába való elindulást várjuk, amire nagy szükség van a közoktatásban és a felsőoktatásban egyaránt.

Többen felvetették a bentlakásos intézmények kérdését. Én ehhez se ideológiai alapon közelítenék, de úgy látom, sokan mások sem így közelítenek hozzá. Én utoljára Gyurcsány Ferenc-től hallottam ezt a javaslatot, ami akkor nagy felzúdulást váltott ki. Szeretném világossá tenni, hogy szerintem szükség van bentlakásos intézményekre, mert vannak olyan családok, amelyek nem alkalmasak arra, hogy családnak nevezzük őket, meg vannak olyan szülők, akik nem méltók arra, hogy szülőknek hívjuk őket, mert ugyan a gyereket megszülték, de felnevelni nemcsak hogy nem képesek, hanem ellene dolgoznak. Az államnak ezekben a kivételes esetekben kötelessége az ilyen gyermekeket megszabadítani a helyzetükből és olyan lehetőséget adni nekik, amivel a hátrányt, amit a szüleik okoznak nekik, valamilyen módon ki tudják egyenlíteni. Ebben az ügyben világosan és nyíltan kell beszélni. De azt, hogy generálisan, általánosan a hátrányos helyzetet úgy akarjuk megoldani, hogy a szülőktől elveszük a gyermekeket és bentlakásos intézménybe kényszerítjük őket, mi nem támogatjuk. Nagyon fontos ebben az ügyben – ezt mutatják a felzárkózási tapasztalatok világméretben is – a szülők érdekeltté tétele a felzárkózásban, mert bizony nagyon sokszor előfordul az, hogy a szülők a legnagyobb ellenfelei a saját gyermekük felzárkózásának – számos történetet tudnánk erre mondani –, de erre a válaszuk nem kizárólag csak az lehet, hogy elveszük tőlük a gyermeket, hanem az, hogy őket is érdekeltté tesszük a felzárkózásban. Erre egyébként sok jó nemzetközi tapasztalat van.

De hadd mondjak el egy rossz tapasztalatot, ami tanulságos lehet számunkra. Kanadában az őslakosok ilyen típusú felzárkózási problémáit úgy próbálták megoldani a hetvenes években, hogy egy egész generációt vettek el a családjuktól, tették be őket egyházi bentlakásos intézményekbe, és a diplomaszerezés után visszaküldték őket a saját közösségükbe, hogy ott segítsék a felzárkózást. Ennek az lett az eredménye, hogy megnőtt az öngyilkosságok száma mind a fiatal diplomások, mind pedig a családok körében, mert olyan típusú elidegenedés lépett be, amit sem mentálisan, sem szociálisan nem tudtak kezelni azok, akik ezen a fajta felzárkóztatáson keresztülmentek. Mi tehát azt támogatjuk, hogy a felzárkóztató programok a szülők bevonását legalább olyan fontosnak tartják, mint a gyermekek bevonását. Erre nagyon jó magyar és nemzetközi példák is vannak. A gyerekházakkal, a biztos kezdet gyerekprogramokkal éppen az a cél, hogy a gyermeket már csecsemőkortól együtt próbáljuk szocializálni a szülőkkel, olyan civilizációs tanácsokat és segítséget adva, amit eddig nélkülöztek. Ettől reméljük azt, hogy amikor hároméves korban a kötelező óvodáztatással éppen ezeknek a csoportoknak akarunk majd segíteni, akkor sokkal

kevesebben legyenek alkalmatlanok arra, hogy elkezdjenek egy óvodai szocializációt, és ha ezt véghezvitték, akkor az a plusz egy-két év, ami hozzámegy az ő óvodáztatásukhoz, majd az iskolaéretlenség arányát is csökkenteni fogja, hiszen a hátrányos helyzetű családból érkező gyermekek között az iskolaéretlenség közel 50 százalékos. Ezért nagyon fontos, hogy ezek a plusz segítségek, a felzárkóztató programok, az úgynevezett korai fejlesztés 0-tól 3 éves korig, az óvodai fejlesztés 3-tól 6 éves korig, aztán pedig a beiskolázás teszi lehetővé, hogy ezeket a hátrányokat valamilyen módon csökkenteni tudjuk.

Révész Máriusz képviselő úrnak külön köszönöm a sakk ügyében az elismerést. Az apró örömeket és az apró sikereket is meg kell ünnepelni, és ezt meg is tettük. Ez ugyan nem a mindennapos testnevelés része, de ez is sport, ezért ez is fontos lépés előre. A bentlakásos intézményekkel kapcsolatban elmondott tapasztalatai pont arról szólnak, hogy ott, ahol a család felmondta a szolgálatot, kell lenni olyanoknak, akik nemcsak szociálisan meg oktatáspolitikailag, hanem mentálisan is ezek mellé a gyerekek mellé állnak.

Ferenczi képviselő úrnak mondom, hogy az életpályamoddal kapcsolatban valami félreértés lehet, mert semmiféle óraszámemelés nem történt. Abban egyetértünk, hogy a pedagógusi minősítési rendszert egyfajta vegzálásra vagy megalázásra használni nagyon ostoba dolog lenne, nincs is erre szükség, de abban bizonyára egyetértünk, hogy vannak nagyon jó pedagógusok Magyarországon, meg vannak gyenge, hogy ne mondjam alkalmatlan pedagógusok is. Ez a minősítési rendszer arról szól, hogy kiszűrjük azokat, akik nem alkalmasak a feladataik elvégzésére, és ezt két módon tesszük, egyrészt a minősítési rendszerrel, másrészt pedig azzal a pedagógus-ösztöndíjrendszerrel, ami még kevés figyelmet kapott, mert csak most indul el. Bízom benne, hogy ez azért mégiscsak meg fog jelenni a közvélemény szintjén is, és a jelentkezésekben is látszani fog, hogy a pedagógusképzési rendszert egy teljesen külön rendszerként képzeljük el, tehát nem az általános felsőoktatáson belül, hanem alapvetően tanárképző intézetekben, együttműködve az egyetemekkel. Itt szigorú létszámgazdálkodást szeretnénk megvalósítani, mert nem szeretnénk pedagógus-túlképzést. Ezt úgy akarjuk elérni, hogy egyrészt csökkentjük a képzendő pedagógusok számát, mert a pályaelhagyás itt a legnagyobb, hiszen pedagógusdiplomával a köznevelésen kívül számos más helyen is dolgoznak, ugyanakkor egy olyan ösztöndíjat adunk, ami a minimálbérhez közelít. Ha valaki olyan tantárgyakat választ, amelyek hiányszakok az általános és a középiskolában, akkor akár nettó 75 ezer forint megélhetési ösztöndíjat is kaphat, amit természetesen nem kell visszafizetni. Ezt biztosítjuk azoknak a pedagógusjelölteknek, akik hajlandók ebbe a rendszerbe belépni. Azt gondolom, hogy ez a pedagógusszakma presztízsének az emelésében lényeges előrelépés lesz.

Szobahozta képviselő úr a szakkönyvvásárlási támogatást is. Amikor majd idén ősszel be fogjuk vezetni az életpályamoddelt, akkor az a Klebelsberg-rendszerben dolgozó, állami szolgálatban lévő pedagógusoknak automatikusan az állami pedagóguskarba való belépését is fogja jelenteni – ez egyfajta hivatásrendi szervezet lesz –, és ott lesz lehetőség arra, hogy az állam olyan plusz lehetőségeket adjon ezeknek a pedagógusoknak, amelyekből egy ilyenfajta, a továbbképzéshez kapcsolódó szakanyagok vásárlására is lehetőség lesz.

Iskolai erőszak. Ez a kormány azokkal a jogosítványokkal, amiket részben az iskolaigazgatóknak, részben a tanároknak, részben pedig a rendvédelmi szerveknek megadott, világossá tette, hogy ebben az ügyben nincs tolerancia, és hogy ebben az ügyben nagyon határozottan fel kell lépni. Mi ezt nem elkülönítéssel, hanem olyan pedagógiai programokkal szeretnénk elérni, amelyek valóban integráló erejűek.

Németh Zoltán képviselő úrnak mondom, hogy a kerettantervekkel kapcsolatban – amelyeknek a kipróbálása most folyik – türelmet kérnék arra, hogy meglássuk, hogyan is fog működni ez a rendszer. A sajátos nevelési igényeknél valóban úgy van, ahogy képviselő úr mondta, ez abszolút pozitívuma azoknak az önkormányzatoknak, akik akarták és képesek is voltak arra, hogy támogassák az ilyen típusú iskolákat. Nem akarom most ironikusan azt

mondani, hogy ez a lehetőség továbbra is fennáll, szerintem az önkormányzatoknak továbbra is érdekük, hogy támogassák ezeket az iskolákat.

Elnök úrnak válaszolva szeretném elmondani, hogy az alapítványi iskolák tekintetében az a korlát, amiről elnök úr beszélt, már megszűnt. A jelenlegi költségvetési törvényben nincs benne az, hogy csak az előző évben vállalt terhek erejéig lehet szerződéseket, köznevelési megállapodásokat kötni ezekkel az intézményekkel. Itt tehát kinyílt egy lehetőség, de természetesen csak a költségvetési források mértékében.

Őszintén megmondom, ha a szakképzéssel kapcsolatos ügy nem is fekete ló, de azért egy elég homályos ló számomra. Próbáltam ebben az ügyben személyesen is tájékozódni. Győrben a Lukács Sándor Szakközépiskolában jártam egy látogatáson és próbáltam a helyszínen is tájékozódni. Talán abban egyetértünk Sós képviselő úrral, hogy ez az elmúlt húsz évnek egy rendesen elbaltázott ügye. Eljutottunk odáig, hogy a szakképzés és a munkaerő-piaci meg nemzetgazdasági igények számos ponton köszönőviszonyban sem voltak egymással. Olyasmikre képeztünk fiatalokat, ami az elhelyezkedésben súlyos problémákat jelentett számukra, miközben pedig az ipar és a mezőgazdaság egyes területein hiány mutatkozott a kvalifikált munkaerőben. Általánosan azt tudom mondani, hogy a duális rendszer bevezetésével, amelynek most folyik a próbája – azért még itt is óvatos lennék, hogy hogyan is fog mindez működni –, a gyakorlati képzés került előtérbe, az, hogy a tanulók valóságos munkahelyeken próbálják ki a képességeiket, azaz hogy a képzés gyakorlatorientált legyen. A hiányzó matematikaoktatással kapcsolatban pedig azt tudom mondani, hogy az nemcsak a közismeret része, hanem a szakképzéshez kapcsolódó tantárgyakban is tanítanak természettudományos ismereteket, mert ez szükséges ahhoz, hogy valaki megszerezze a szakmáját.

Pokorni elnök úr az átlaglétszám megemelésével kapcsolatban tett fel kérdést. Ha itt intézkedésre lesz szükség, azt meg fogjuk tenni, de – ahogy említettem – a körzetes gyermekek felvétele az egyes számú lehetőség és kötelesség, azok pedig, akik más körzetekben akarnak tanulni, a sor végén állnak. Őket akkor lehet beiskolázni más körzetekbe – lásd megint csak az integráció kérdését –, ha a körzetben lakók beiskolázására már sor került. Ha ehhez szükség lesz az átlaglétszám emelésére, akkor azt meg fogjuk tenni. Azt nem tudom, hogy ehhez miért kellene törvényt módosítani, szerintem ezt a lehetőséget másként is meg lehet teremteni. Éppen ez az egyik előnye annak a központi irányítási és ellenőrzési rendszernek, amit a Klebelsberg-rendszer jelent, hogy ilyen módon gyorsabban tudunk reagálni.

A finanszírozás kérdése pedig le van véve az iskolák válláról. Helyi szinten a járási tankerületi központokkal minden iskola meg tudja vitatni a saját maga jövőjét, a saját maga lehetőségeit. A finanszírozás biztosítása ebben a helyzetben az állam feladata, az iskoláknak tehát ezeket a döntéseket nem kell meghozniuk, hanem a tankerület felé kell jelezniük azokat a beiskolázási problémákat, amik esetleg előadódnak, aztán majd a járási tankerületek dolga a megfelelő válaszok megadása.

Végül elnök úr utolsó kérdésére válaszolva mondom, hogy a köznevelési megállapodásoknak ma már költségvetési korlátja csak a lehetőségekben van, jogi korlátja nincs annak, hogy több köznevelési megállapodást kössünk nagyobb összegre annál, mint amennyire az előzőekben kötöttünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most pedig térjünk át a felsőoktatásra. Ismét miniszter úrnak adom meg a szót.

Balog Zoltán miniszter tájékoztatója a felsőoktatás helyzetéről

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: A felsőoktatás az a nagy, az állam által garantáltan működtetett rendszer, amelynek talán a legerősebb volt az önállósága

és az önfejlődése az elmúlt két évtizedben. Itt megint csak a diagnózistól lehet haladni a terápia felé. Egy olyan felsőoktatási rendszer jött létre az elmúlt időszakban, amelyik nem tudott kellő módon érzékenyen reagálni azokra a folyamatokra, amelyek a gazdaságban, illetve Magyarország munkaerő-szükségletében lezajlottak. De ez nemcsak a gazdaságra vonatkozik, hanem – ahogy már említettem – maga a pedagógusképzés is komoly reformra szorul, s nemcsak a létszámgazdálkodás, hanem a minőség tekintetében is.

Az, hogy a beiratkozottak 40 százaléka nem szerez időben diplomát, nemcsak olyan okokra vezethető vissza, hogy valaki nem képes elvégezni a főiskolát vagy az egyetemet és otthagyja a tanulmányait, hanem olyan is előfordul, hogy kihagy vagy külföldre megy, és így tovább, de ha egyetértünk abban, hogy legalább 30 százalék nem képes időben diplomát szerezni, akkor ez komolyan jelzi ennek a területnek a problémáját. Vagy hogy egy másik számot hozzak ide: a fiatal diplomásoknak legalább a 20 százaléka csak olyan szakmában tud elhelyezkedni, amihez nincs szükség felsőfokú diplomára. A felsőfokú diploma nyilván nemcsak a szakterületre való felkészültséget jelenti, hanem egyfajta kulturális minőséget is, de azért mégiscsak elég nagy luxus három-öt évig tanulni valakinek azért, hogy utána egy olyan szakmában helyezkedjen el, amihez nincs szükség diplomára. Egy másik 20 százalék pedig olyan munkakört tölt be, amihez nem arra a diplomára van szükség, amit megszerzett. Én ezt persze egy kicsit másképp ítélem meg, hiszen ma már a szakmák közötti átjárás természetes, és a szakmaváltást is mindenképpen természetesnek kell tekintenünk.

Itt is igaz az a fajta létszám-gazdálkodási probléma, amiről a köznevelésnél beszéltünk, hogy miközben a felsőoktatásban tanulók száma az elmúlt hét évben részben demográfiai okok miatt majdnem százezer fővel csökkent, aközben az oktatói létszám nem követte ezt az átalakulást, ezért lépni kellett ebben az ügyben is. Másrészt pedig a szakstruktúra szintén nem feltétlenül a munkaerő-piaci igényekhez igazodik, mert egyáltalán nem ad versenyképes vagy valóban jövedelemszerző szakmát, ugyanakkor a másik oldalon ott van a finanszírozásnak, az egyetemek gazdasági helyzetének a kérdése. De önök nyilván ismerik ezeket a problémákat, azt például, hogy némely magánvállalkozások, az úgynevezett PPP-konstrukciók bizonyos oktatási intézményeket olyan totális adósságsapdába löktek bele, hogy radikális beavatkozás nélkül nem tartható fenn az oktatás ezekben az intézményekben. Itt országos szinten több száz milliárdos terhekről van szó. De ugyanez a helyzet az eladósodás, az egyetemek adósságállományának a kérdésében is. Harmadrészt az értelmes – azt vitatnám, hogy minden európai uniós fejlesztés valóban értelmes célokat szolgált-e – célokat szolgáló fejlesztéseknél is még a nagy, erős egyetemeknek is súlyos problémát jelent az önrész előteremtése.

Mindezekre a problémákra a kormány a Diákhitel 2 konstrukcióval próbált egyfajta választ adni. Itt a bizottság előtt is el kell ismernem, hogy ez nem volt egy túl szerencsés lépés. Nem magának a Diákhitel 2-nek a rendszere, mert az egy modern és szociálisan is érzékeny rendszert hozott volna létre a magyar felsőoktatásban, de az érintettek nem tudják támogatni és egy olyan elementáris ellenállás alakult ki ezzel kapcsolatban, amit tudomásul kellett vennünk. Ezért ennek a rendszernek az általános bevezetéséről lemondtunk, miközben ez a lehetőség, a Diákhitel 2 rendszere azoknak, akik ezt a saját jól felfogott érdekükből jónak tartják, továbbra is fennáll.

Ma a felsőoktatásba való belépéshez semmi másra nincs szükség, mint egy minimális pontszám teljesítésére, és hogy az illető egyetemnek meglegyen a kapacitása arra, hogy az adott hallgatót felvegye. Ilyen módon a keretszámok eltörlésével tudtunk reagálni arra a tiltakozásra, amit a Diákhitel-konstrukcióval kapcsolatos elképzelésünk kiváltott.

Három területet sorolnék fel itt, és a harmadikról talán érdemes még beszélnünk. Az elvándorlás elsősorban az orvosi szakmák területén jellemző ma Magyarországon. Nem tudjuk megengedni azt a luxust magunknak, hogy több millió forintos éves költséggel orvosokat képezünk ki, ők pedig más, jobban fizető országokban gyakorolják a szakmájukat.

Az ezzel kapcsolatos hallgatói szerződések szintén a viták középpontjában állnak. Ez az a harmadik terület, amely nagyon lényeges ebben az ügyben. Ennek a harmadik területnek a megvitatására az elmúlt év végén, ez év elején az érintettekkel együtt létrehoztuk a Felsőoktatási Kerekasztalt, amelyben a Rektori Konferencia és a hallgatók képviselőivel, a gazdaság szereplőivel, valamint a kormányzat képviselőivel folytatunk egy olyan párbeszédet, amely három területre terjed ki, a strukturális, tartalmi átalakításokra, a finanszírozásra és az egyetemi irányításra, valamint a hallgatói felelősség kérdéssére. Az elmúlt hetekben ezen a területen egy friss munkaerőt sikerült bevonnunk a munkába Klinghammer professzor úr személyében, akit – nekem kis csalódást okozva – rögtön úgy ünnepelt a Felsőoktatási Kerekasztal, hogy végre jó kezekbe került a felsőoktatás. Én is úgy látom, hogy mind a hallgatók képviselőivel, mind a rektorok, a felsőoktatás képviselőivel úton vagyunk egy olyan átfogó megállapodás felé, amely mind a hallgatói felelősségek, a hallgatói jogosítványok ügyét, mind a felsőoktatás gazdasági-pénzügyi irányításának az ügyét, mind pedig a strukturális, tartalmi kérdések ügyét jól fogja rendezni. Utóbbival nyilván irányokat tud kijelölni, hiszen a tartalmi változások előkészítése hosszabb időt vesz igénybe. Bízom benne, hogy ez a megállapodás minél hamarabb létre fog jönni. De hogy egy pontot jelezzek a tartalmi kérdések ügyében: a Rektori Konferencia és a hallgatói önkormányzatok vállalták a szakstruktúra áttekintését annak érdekében, hogy a jelenlegi torz szakstruktúrát hogyan lehet úgy átalakítani, hogy az a minőség irányába mutasson, valóban piacképes szakmák és diplomák szerzését segítse elő és jobban megfeleljen a nemzetgazdaság igényeinek is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. A kérdések és hozzászólások következnek. Mivel az idő nagyon eljárt, valódi kérdéseket szeretnék kérni a képviselő hölgyektől és uraktól. Sós Tamás képviselő úrnak adom meg a szót.

Kérdések, észrevételek

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Három kérdést szeretnék feltenni: 1. az önfenntartó felsőoktatás, 2. a hozzáférés kérdése, 3. a röghöz kötés kérdése.

Ami az önfenntartó felsőoktatást illeti: arra kérem miniszter urat, hogy nemzetközi kitekintésben mondjon már erre példákat. Ha jól figyeltem, a kormány, a tárca részéről ez egy nagyon hangsúlyos kérdés volt, és nekem abból, amit miniszter úr elmondott, úgy tűnt, hogy ő maga is cáfolja ezt, az oktatási szakemberek pedig vitatják a kormánynak, illetve a szaktárának ezt a megállapítását, de mindezt az idő rövidsége miatt nem kívánom részletezni. Röviden úgy summáznám az egészet, hogy ez az elgondolás megbukott.

A hozzáférés kérdésével kapcsolatban szintén miniszter úr mondta el, hogy ez gond, mert nem találkozott a hallgatók és a szülők elvárásaival az, amit gondoltak, többek között a Diákhitel. De nézzük meg a középfok arányát! Ha az érettségiző tanulók arányát lejjebb viszik 10 százalékkal, már az sem abba az irányba megy, a források kivonásáról már nem is beszélve. A tehetséges, de valójában rossz anyagi háttérrel rendelkező diákok számára tulajdonképpen elérhetetlenné válnak a felsőoktatási tanulmányok.

(Az ülés vezetését dr. Pósnán László, a bizottság alelnöke veszi át.)

A röghöz kötéssel kapcsolatban kíváncsi lennék miniszter úr véleményére. Nagyon politikus volt a válasz, egy olyan keretet határozott meg, amelyben mozognak, de hadd kérjem meg, hogy konkrétan fogalmazzon: milyen elmozdulási lehetőséget lát ebben a dologban azért, hogy ez a hallgatók igényeivel és a magyar versenyképességgel is találkozzon. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Elnök úr megkért, hogy átmenetileg vegyem át az ülés vezetését. Osztolykán Ágnes jelentkezett kérdéssel. Tessék parancsolni!

OSZTOLYKÁN ÁGNES (független): Köszönöm szépen. Tudom, hogy már a felsőoktatásról beszélünk, de egyszerűen nem tudom szó nélkül hagyni azt, amit a közoktatás tárgyalása közben a szegregációt illetően elmondott. Én semmivel sem tartom különbnek azt, amit ön mond különításként annál, amit a Jobbik pozitív szegregációnak nevez. Ha ön engem ideológiailag vaknak tart, akkor már értem, hogy nem tudja, március 15-én kiknek adott át kitüntetések.

ELNÖK: Megkérem képviselő asszonyt, hogy maradjon a felsőoktatás tárgykörénél.

OSZTOLYKÁN ÁGNES (független): A felsőoktatással kapcsolatban egyetlenegy kérdésem lenne. Sós Tamás már sok mindent elmondott, arról viszont nem beszélt, hogy ismét zuhant a felvételizők száma. Annyit érzékeltem, hogy ön sem tartja sikertörténetnek azt a fantasztikus felsőoktatást, amibe az államtitkára bele is bukott, de szeretném megkérdezni, mi a véleménye arról, hogy ismét zuhan a felvételizők száma. Nekem úgy tűnik, hogy ma Magyarországon már nem olyan óriási alternatíva a felsőoktatásba jelentkezni a magyar fiatalok számára sem.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dúró Dóra képviselő asszonyé a szó.

DÚRÓ DÓRA (Jobbik): Köszönöm a szót, alelnök úr. Nagyon röviden szeretném feltenni a kérdéseim.

Az önfenntartó felsőoktatással kapcsolatban olyan sajtóhíreket lehetett olvasni, hogy miniszterelnök úr nem tett le arról a szándékáról, hogy ezt a későbbiekben bevezessék, most lényegében csak ennek az elhalasztásáról döntöttek. Kérdezem, hogy ön tud-e ilyen döntésről, illetve arról, hogy miniszterelnök úrnak szándékában áll-e ezt a későbbiekben bevezetni.

A pedagógus életpályáról sok szó esik a közoktatás területén, hiszen az a létszám miatt politikailag meghatározó a szavazatszerzés szempontjából, viszont a felsőoktatásban oktatók helyzetéről nagyon kevés szó esik. Tervezik-e azt, hogy oktatói életpályát dolgoznak ki, illetve milyen intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy megfelelő minőségű oktatók kerüljenek a katedrára és valóban vonzó legyen a legtehetségesebb hallgatóknak az, hogy oktatóként dolgozzanak?

(Az ülés vezetését Pokorni Zoltán, a bizottság elnöke veszi át.)

A kormány meghatározott stratégiai területeket a felsőoktatásban – ezek közé tartozik például a mérnökképzés is –, amelyeket kiemeltként kezelnek. Miután ezt a döntést meghozták, a következő évben – a gépészmérnöki és az építőmérnöki szakok kivételével; az idő rövidege miatt a részleteket nem ismertetem – azoknak az intézményeknek a kétharmadában, ahol ilyen képzések indulnak, alacsonyabb lett a ponthatár, mint amennyi egy évvel korábban volt, és ezeknek a képzéseknek közel a felében a felsőoktatásba kerüléshez szükséges minimális ponthatárral be lehetett kerülni, azaz 240 pont volt ezeken a szakokon a bekerülés ponthatára. Kérdezem, hogy a pedagógusjelöltek esetében hasonló ösztöndíjrendszerrel vagy valamilyen más módszerrel megpróbálják-e a színvonalcsökkenést megállítani, s inkább más módszerekkel vonzóvá tenni és a megfelelő létszámot biztosítani ezeken a területeken.

Az utolsó kérdésem: nem hallottam még a kormányzat részéről azt, hogy szándékukban állna a Kopp Mária által kidolgozott családbarát felsőoktatási modellt

megvalósítani. Tettek-e már ennek érdekében intézkedéseket, vagy a későbbiekben terveznek-e ilyen intézkedéseket tenni? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Demeter Zoltán képviselő úr!

DEMETER ZOLTÁN (Fidesz): Tisztelt Miniszter Úr! Tudjuk, hogy a felsőoktatásban létrejött egy 11 milliárd forintos struktúraátalakítási alap. Szeretném megkérdezni hogy mely intézményeken és hogyan tud segíteni ez az alap.

Azt is tudjuk, hogy vannak olyan felsőoktatási intézmények, amelyek a múltban eladósodtak. Igaz-e, hogy az eladósodott felsőoktatási intézményeket az idén megszabadítják az adósságállományuktól?

Végezetül szeretném megkérdezni miniszter úr véleményét arról, hogy az ELTE rektora kiállt a kizsákok mellett. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Pószán László alelnök úr!

DR. PÓSZÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Miniszter Úr! Körülbelül egy tucat intézményvezetői pályázat van folyamatban. Ezek hogy állnak, hiszen ezeket már az új felsőoktatási törvénynek megfelelően kell kezelni, elbírálni.

Szeretném megkérdezni, hogy a Felsőoktatási Kerekasztal által tárgyalt kérdések esetében várható-e az, hogy ezek még a tavaszi ülés szak folyamán törvénymódosítás formájában a parlament elé kerülnek és az ezzel kapcsolatos parlamenti döntések megszületnek.

Tervezik-e az akkreditációval kapcsolatos kérdések áttekintését vagy felülvizsgálatát? Megmondom, hogy konkrétan mire gondolok. Arra gondolok, hogy a felsőoktatási intézményeknél jelenleg akkreditálnak kart, tanszéket, intézetet és így tovább, amihez a MAB szabályzata szerint elő van írva, hogy hány főállású minősített oktató kell ide, oda, amoda. Arra lennék kíváncsi, hogy nem lehetne-e megfordítani és elvinni abba az irányba, hogy képzéseket akkreditálunk, mert így a párhuzamosságokat jobban ki lehetne iktatni a rendszerből. Ugyanis ma a bölcsészkarokon is találunk politológus képzést meg a jogi karokon is. Arra is van példa, hogy egyazon intézményen belül két gazdasági képzés van, és még hasonló anomáliák sokaságát lehetne felsorolni az országban. Tartok tőle, hogy ez csak részben adminisztratív kérdés és csak részben financiálisan kezelhető dolog, valószínűleg hozzá kell nyúlni az akkreditáció szabályaihoz. Kérdezem, hogy ez ügyben gondolkodnak-e valamilyen megoldáson.

S van még egy komoly kérdés, ami a későbbiekben nyilván aprólékos szakmai odafigyelést igényel. Amikor arról beszélünk, hogy vannak piacképtelen diplomák, akkor az embernek óhatatlanul is eszébe jut, hogy a bolognai típusú képzés vajon minden területen rendben volt-e. Tudom, hogy a tanárképzés, a pedagógusképzés területén lesz elmozdulás, visszajön az osztatlan képzés, ami szerintem helyes. De jó néhány más területen is hamis illúziót kelt a fiatalokban az, hogy kapnak egy diplomát és azzal mit tudnak kezdeni. Ha valaki három évig irodalmat tanul, mit tud vele kezdeni? Szó szerint piacképtelen lesz ez a diploma. Vagy ha valaki három évig tanul biológiát, önmagában nem tudjuk meghatározni, hogy az mire jogosítja fel, mi az a szakképesítés, amit hozzá tudunk rendelni. Ezt Magyar Bálint idején sem tudta megmondani a tárca, amikor bevezették, és azóta sincs erre jó válaszuk. Tervezi-e a tárca, hogy ebből a szempontból végignézi, hol van értelme a bolognai típusú képzésnek, és hol értelmetlen ez a típusú képzés?

De van még egy nagyon súlyos restanciája az elmúlt húsz évnek. Van körülbelül 40 ezer beragadt diploma. Ennyien vannak, akik elvégezték a felsőoktatási intézményt, megvan az abszolutóriumuk, lehet, hogy még a diplomamunkájuk is megvan, de nyelvvizsga

hiányában a diplomájuk beragadt. Azon el lehet vitatkozni, hogy önmagában a nyelvvizsga voluntarista megközelítésben megkövetelendő-e, mert ma az eszperantótól kezdve nem tudom, mi mindent elismernek nyelvvizsgának, ami az én megközelítesemben nem biztos, hogy minden esetben feltétlenül az a fajta nyelvismeret, amit a való életben hasznosítani lehetne, s vannak olyan szakterületek is, ahol nem biztos, hogy feltétlenül fontos a nyelvismeret. Nyilván helyes az, ha minél több nyelvet beszél az ember, és helyes az is, hogy ezt megpróbáljuk valamilyen módon, akár a szabályozás szintjén is előmozdítani, de azért azt sem szabad elfelejteni, hogy hihetetlenül nagy közpénzpazarlás az, ha ennyi beragadt diploma van. Aztán az is elképzelhető, hogy a diplomához szükséges nyelvvizsga csak azért nincs meg valakinek, mert bizonyos intézmények nem egy, hanem két nyelvvizsgált követelnek meg. Számos ilyenre van példa, az illető beszél egy nyelvet, megvan hozzá a nyelvvizsgálója, de az adott intézmény kettőt kér. Én azt gondolom, hogy ez nagyon komoly pénzügyi pazarlás. Ebből a szempontból terveznek-e tenni valamiféle felülvizsgálatot vagy valamilyen lépéseket? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Hoppál Péter képviselő úr!

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Pósnán alelnök úr iménti gondolataival maximálisan azonosulni tudok, egyetlen marginális ponton mégis vitatkoznék vele. A nyelvvizsga szükségszerűsége nyilván fontos feltétel, azonban a nyelvi strukturalitás szempontjából éppen az eszperantó egy fontos eszköz. Erről talán érdemes lenne egy külön vitát lefolytatnunk.

Tisztelt Miniszter Úr! Egyetlen kérdéskörben jelentkezem. Jelenleg elég nagy felületet kap az a kérdéskör a felsőoktatás átvizsgálása kapcsán, hogy az egyes intézmények vagy az egyes karok portfóliója mennyire piacképes, és hogyan lehetne olyan rossz képzési struktúraelemeket átalakítani, amelyekre egyáltalán nem tartanak igényt a piacon. Most azonban egy olyan szegmensre szeretnék rávilágítani, amire nagyon nagy igény van a piacon, ez pedig egyes intézményeknek a külföldi hallgatók irányába történt meghirdetett képzései. Tudomásom van arról, hogy a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán többszörös túljelentkezés van arra az 1700 helyre, amelyeket külföldi hallgatóknak hirdetnek meg. Egy vidéki nagyvárosban – Pécs a Dunántúl legnagyobb városa – rengeteg szolgáltatót és egyéb szektort képes fenntartani és munkahelyeket teremteni, ha ott sok külföldi egyetemi hallgató van jelen. Ez tehát nemcsak budapesti kérdés, hanem vidéki kérdés is.

Ugyanakkor a tárca gondolkodása szerint a vidéki egyetemek KEOP-os infrastruktúra-fejlesztési lehetőségei helyett inkább a budapesti intézményeknek lesz majd lehetőségük az infrastruktúra javítására. Szeretném megkérdezni, hogy egy következő körben a vidéki egyetemeknek is lesz-e lehetőségük arra, hogy az infrastruktúrájukat fejlesszék, illetve gondolkodnak-e arról, hogy ahol valóban a piac által támogatott és a jelentkezések arányában látható expanziós lehetőségek vannak – jelesül a külföldi hallgatók megnyerése vonatkozásában –, ott a következő hónapokban lehetőség nyílik-e valamiféle eszköz kidolgozására a tárca részéről, tudunk-e ebben az ügyben előrelépni. Fontos lenne ugyanis, hogy ezekben a felsőoktatási intézményekben a létszám növekedése mögött az intézményi strukturális bővülés lehetősége is megjelenjen. Köszönöm.

ELNÖK: Én már csak pár gondolatot fűznék az elhangzottakhoz. Ha jól emlékszem, az általunk elfogadott törvényben nem nyelvvizsgát írunk elő, hanem nyelvismeretet. Ez abból a szándékból fakadt, amit a bizottság több nekifutásban megfogalmazott, hogy bizonyos ideig adjunk egyfajta amnesztiát a nyelvvizsga hiányában diplomát szerezni nem tudó hallgatóknak. Az volt a kormány javaslata egy-másfél évvel ezelőtt, hogy ne nyelvvizsgát, hanem az intézmény belső szabályzatában közelebbről nem tisztázott valamilyen

nyelvismeretet írjunk elő. Abban bízunk, hogy az intézmények átnézik, és például a nemzetközi közgazdászképzésnél továbbra is megtartják a nyelvvizsga-követelményt, míg a szociális munkásnál egy egyszerű nyelvi alapvizsgával megelégszenek. Nem történt ilyen változás, tehát az egyetemek érdemben nem nyújtottak segítséget az általuk kibocsátott és diplomát szerezni nem tudó egykori diákjaiknak. Szerintem ezt nem szabad szó nélkül hagyni és nem lehet eltérni. Ezért azt javaslom, a tárca mérje fel, hogy mi történt ezen a téren az egyetemeken, és szorgalmazza, hogy hozzanak érdemi döntést. Vizsgálják át, hogy kik azok a korábban általuk képzett hallgatók, akiknél továbbra is indokolt a magas, standardizált nyelvvizsga-követelmény, és melyek azok a képzések, ahol elegendő egy egyetemen belüli, a nyelvtudást igazoló vizsga, amelyik nem olyan magas szintű, nem standardizált, hanem belső intézményi vizsga.

S hogy ez ne termelődjön újra, érdemes lenne az egyetemek szakstruktúrájának az átvizsgálásakor egy olyan mérőeszközt is kidolgozni, amire itt a régióban is van példa. Szlovákiában már több mint két éve működik a hallgatók beválásán keresztül történő finanszírozás. Nem meghatározó ez az elem, mindössze 15 százalékát adja csak az egyetemek pénzének, de a korábban végzett hallgatók sikeres munkába állásától teszi függővé az egyetem mostani pénzét. A meglévő állami adatbázisokból képezhető ez a mutató, hiszen ott van a nyugdíjbefizetés, az adóhivatal és a munkaügyi központok információs bázisa. Nem állítom, hogy egyszerű egy ilyen mutatót képezni, de lehetséges. Ebben az esetben bizony igencsak érdekelt lesz az egyetem, hogy a hallgatói elhelyezkedjenek. Akkor lesz karrier-tanácsadás, akkor lesz pályakövetés és minden egyéb. De amíg ez nem épül be a kemény finanszírozási pontok közé, addig csak egy szorgalmi feladat lesz, amit a jól működő intézmények ellátnak – az ELTE vagy a Műegyetem mutatja majd a maga rendszerét –, de a traktoros képzéssel ékes Mezőgazdasági Főiskola mélyen el fogja hallgatni, hogy hallgatóinak hány százaléka tudott elhelyezkedni és hány nem. Tehát ez a finanszírozással összefüggő teendőt rejt magában.

A nyelvvizsga-követelmény és az ezzel kapcsolatos képzési kudarc ilyen szempontból a jéghegy csúcsa. Egy megoldandó dolog, mert méltánytalanul bántak el ezekkel a hallgatókkal az intézmények. Persze lehet mutogatni visszafelé, hogy nem volt pénz, a Bokros-csomag megszüntette a lektorátusokat, de olyan követelményeket szabtak a hallgatóknak, amelyek teljesítéséhez aktív hallgató korokban nem kaptak kellő támogatást. Nem voltak nyelvórák! Ezért méltánytalan helyzet alakult ki, amit nekünk valamilyen módon orvosolnunk kell, persze hosszú távon nem feladva azt a célt, hogy a diploma mellé valamilyen típusú nyelvtudás is társuljon. De ezt a múltbéli méltánytalan helyzetet akkor is rendezni kell. Ez volt a bizottságban kialakult meggyőződés. A törvény vitájában nem tudtuk érvényesíteni a maximális szándékainkat, egy kompromisszumot fogadtunk el, de az intézmények ezt nem hajtották végre, hanem magasról letojták az egykori hallgatóik sorsát. Mi ezt nem hagyhatjuk szó nélkül, sem a bizottság, sem a kormány. Szerintem a jelen kormányzati ciklusnak még feladata, hogy ennek a kérdésnek újra nekifusson. Ez nem kérdés volt, csak a véleményem mondtam el ezzel kapcsolatban.

Miniszter úr, öné a szó.

Válaszok

BALOG ZOLTÁN, az emberi erőforrások minisztere: Köszönöm szépen. Miután az idő meglehetősen előrehaladt, azt tudom mondani picit taktikusan, hogy nem véletlenül hagytam a végére a felsőoktatást. Nem azért, mintha nem szívesen válaszolnék a kérdésekre, hanem azért, mert olyan döntések és fordulatok előtt állunk, éppen a Felsőoktatási Kerekasztal eredményeinek vagy jövődöbéli eredményeinek a tükrében, ami megér egy külön megbeszélést. Gondolom államtitkár urat is szívesen megismerik ebben a minőségében is, ezért azt tudom ajánlani az ő nevében is, hogy amikor eljutunk oda – bízom benne, hogy

április végére, május elejére –, amikor már látszik, hogy miben tudunk egyetérteni a Rektori Konferenciával, a hallgatói önkormányzatokkal és a gazdaság szereplőivel, akkor államtitkár úrral együtt szívesen állunk rendelkezésre egy újabb meghallgatásra. A távirati stílusban adandó válaszaim ezzel az ajánlattal próbálom kiegyenlíteni.

Sós képviselő úr szóba hozta az öfenntartó felsőoktatás kérdését, de Dúró Dóra képviselő asszony is rákérdezett erre. Természetesen soha nem gondoltuk azt, hogy kizárólag a hallgatók hozzájárulásából fenn lehet tartani az egyetemeket. Kevés szó esett itt – pedig ez is a bizottság profilja lenne – a tudománypolitikáról, a kutatás-fejlesztésről, a K+F kérdéseiről. Mindig úgy gondoltuk, hogy ahhoz a kutatómunkához, amit az egyetemeknek a nemzetgazdaság meg a tudományos színvonal fenntartása érdekében a Magyar Tudományos Akadémiával együttműködve el kell végezniük, mindig is plusz forrásokra lesz szükség. Ezek a plusz források az idén is rendelkezésre állnak, igaz, hogy elég szerény összeggel, de bízom benne, hogy tovább tudunk lépni ebben az ügyben. A kutatóegyetemi program ebbe az irányba mutat, amire az idén plusz 10 milliárd forintot osztunk szét a felsőoktatásban. Azt pedig mindenképpen szeretném a képviselő úr figyelmébe ajánlani, hogy az a támogatási soron megjelenő és a felsőoktatás támogatására szánt forrás, amely egyfajta automatizmuson keresztül jut az intézményekhez, valóban alacsonyabb, mint az elmúlt évi, viszont vannak azok a plusz források, amiket megígértünk és már el is kezdtünk folyósítani akár az adósságrendezésre, akár az önrészre. A kormánynak éppen az elmúlt héten sikerült a nagy egyetemeknek 3,6 milliárd forintot biztosítani önrészátvállalásra, valamint a PPP-konstrukciók kiváltására. Ezekre összesen 47 milliárd forint van, és ha ehhez hozzáteszem a kiválóság programra szánt 10 milliárd forintot, akkor már plusz 57 milliárd forint az, amit betettünk a felsőoktatásba. Ez azért nagyságrendileg több annál, mint amennyivel kevesebb az az összeg, ami a soron megjelenik. Ezek persze célzott pénzek, de a reformnak éppen az a lényege, hogy azokat a prioritásokat próbáljuk meg plusz pénzzel finanszírozni, amelyek nekünk fontosak, és amelyek az átalakítás irányába mutatnak, nem pedig azokat az automatizmusokat, amelyek felhasználása kapcsán bizony súlyos kérdések is felmerülnek az emberben, miközben ennek a rendszernek a fenntartásáért felelős.

Azt soha nem értettem, hogy mire gondolnak akkor, amikor azt mondják, hogy ebben a rendszerben kevesebb esélyük van a hátrányos helyzetű fiataloknak bejutni az egyetemre. Ezt az állítást semmi nem indokolja, sőt ellenkezőleg, éppen azt kellene átgondolni, hogy az a plusz 40 pont, amit a halmozottan hátrányos helyzetért lehet kapni, jó módszer-e. Igazságos-e az, hogy valakinek a teljesítményét kipótoljuk plusz pontokkal csak azért, mert hátrányos helyzetű, vagy másfajta sajátosságokkal érkezik. Szerintem ezt érdemes továbbgondolni. Készítettünk egy számítást arról, hogy hány hátrányos helyzetű jut be az egyetemre úgy, hogy nincs szüksége erre a 40 pontra. Nos, több ezren tudnak így bejutni, egyszerűen azért, mert felkészültek. Persze vannak olyanok is, mintegy kétezer-néhányszáz fő, aki e nélkül a 40 pont nélkül tényleg nem jutott volna be, miközben olyan európai uniós programjaink vannak, amelyek 5 ezer egyetemre felkészülő középiskolást érnek el és esélyük van a plusz segítségre, mert szerintem plusz segítségre van szükség, nem pedig a teljesítmény elkendőzésére vagy kiegyenlítésére. Örülök, hogy ezzel a hallgatók képviselői is egyetértenek. Ebben a rendszerben tehát mindenképpen változásokat tervezünk.

Azért nem beszéltem konkrétan arról, hogy az ön által röghöz kötésnek nevezett ügyben milyen elmozdulás várható, mert a tárgyalásokat nem érdemes kívülről jövő üzenetekkel befolyásolni. De ha már szóba került, s részben már nyilvánosságot is kapott, akkor elmondom, úgy gondolom, hogy lehet szakmák szerint differenciálni, tehát nem kell feltétlenül egy egységes rendszer. Az első ilyen hallgatói szerződés, amit több tízezer hallgató írt alá, a nulladik változat, amelyen még lehet finomítani, úgy differenciálni, hogy az egyes szakmáknak különböző elvárások lehetnek az elvárt itthon töltött időben is, és nem feltétlenül azon kell lennie a hangsúlynak, hogy valaki itthon vállaljon munkát. Szerintem az jó, sőt

támogatandó, ha valaki külföldön vállal munkát a magasabb jövedelem és a tapasztalatszerzés érdekében, de akkor elvárható tőle, hogy abból a plusz jövedelemből visszatérítse képzésének a költségeit, hiszen egy nem túlságosan gazdag ország előlegezte meg ezeket a költségeket. Tehát ez az a keret, amiben mozogni fogunk.

Osztolykán képviselő asszony személyeskedő megjegyzéseit meg se hallottam. Az viszont, amit a felvételizők számáról mondott, téves információ alapszik. Ha arra gondol, hogy hányan érettségiztek az idén és hányan jelentkeztek felsőoktatási intézménybe, akkor ez a szám lényegesen meghaladja az idén érettségizők számát. Persze nyilván az előző évekből is lehet jelentkezni. Én azt a fogadást ajánlom – ha ennyiben nem személyeskedő, hanem személyes lehetek –, hogy júliusban nézzük majd meg, hányan jutnak be államilag finanszírozott helyre az előző évhez meg az az előtti évhez képest, és ha többen lesznek, akkor kérem, hogy majd a személyeskedő megjegyzéseit vonja vissza, én pedig majd egy virágcsokorral kedveskedek önnek.

A Dúró Dóra képviselő asszony által felvetett életpályakérdést mi is lényegesnek tartjuk, mert az egyetemen belül az oktatók, a professzorok meg az egyetem elitjének a helyzete között óriási különbségek vannak bérben is és lehetőségekben is. Azt nem tudom megígérni, hogy ez a munka holnaptól elkezdődik, de a kormány tervei között szerepel az életpálya kiterjesztése ezekre a területekre is.

Amit a mérnökképzésről mondott, abban igaza van. A magasabb létszám valóban alacsonyabb pontszámot jelentett, és ez nem a minőség irányába mutat. Bízom benne, hogy lesz majd azért egy trendfordulat akkor, amikor ezek a létszámok telítődnek, mert valóban nagy hiányok vannak a mérnökképzésben.

A családbarát felsőoktatásra és Kopp Mária javaslataira utalt a képviselő asszony. A Miniszterelnökségen van egy Népesedéspolitikai Tanács, amelyik Révész Máriusz vezetésével működik, onnan ebbe az irányba érkeztek már komoly javaslatok, amiket a kormány első olvasatban már tárgyalt is. Bízom benne, hogy május végén már több pozitív javaslattal is elő tudunk állni, amelyek részben azt célozzák – ha jól értem a felvetését –, hogy a diplomaszerezés után ne kelljen még nem tudom hány évet várni arra, hogy az első gyermek megszülessen egy családba, részben pedig azt, hogy a felsőoktatásban eltöltött idő később valamilyen módon számítson be a különböző családi kedvezmények számításánál.

Demeter képviselő úr pénzügyi résszel kapcsolatos kérdésére már válaszoltam a 47, illetve 57 milliárdos összeg részletezésével.

Én alapvetően egyetértek azzal, hogy az olyan kis szakokra is szükség van, amelyek nem rentábilisak, mert egy ország minőségét az is adja, hogy olyan dolgokat is lehet ott magas színvonalon tanulni, amelyek direkt módon nem biztosítanak magas jövedelmet, meg az államnak sem hajtanak direkt módon hasznot. Itt csak az ésszerűsége kell törekedni. Teljesen jogos volt Pósnán képviselő úr felvetése, hogy amikor a szakstruktúrát áttekintjük, akkor arra is oda kell figyelniünk, hogy rendben van az, hogy kis szakokat is támogatunk, csak az a kérdés, hogy egy néhány fővel működő kis szakot érdemes-e támogatni a fővárosban is és még másik három vidéki egyetemen, vagy pedig azt kell mondani, hogy nem minden kis szakot a fővárosra koncentrálnunk, hanem megnézzük a minőséget és az oktatói ellátottságot, és attól függően hozzuk meg a döntést. Miután ilyen döntés még nem született, erre még nem kapta fel a fejét a szakma. Az új felsőoktatási törvény értelmében egyébként a miniszternek lehetősége van bizonyos szakok megszüntetésére is. A nyáron itt is határozott lépéseket fogunk tenni, és bízom benne, hogy ebben az ügyben a Rektori Konferencia a javaslatával partnerként fog megjelenni.

Azzal, hogy a bolognai rendszer differenciálatlan bevezetése komoly károkat okozott a magyar felsőoktatásban, teljes mértékig egyetértek. Hogy hogyan hátrálunk le erről a dolgról, az a tanárképzésnél már nyilvánvaló, és más területeken is lehetőség van erre.

A hosszan tárgyalt nyelvvizsga, nyelvismeret kérdésében is csak egyet tudok érteni Pokorni elnök úrral. Itt valóban súlyos mulasztásuk van az intézményeknek, és a középiskolai nyelvtanítás reformjára is szükség van ahhoz, hogy reális elvárás lehessen az, ami – csakhogy az önostorozás mezejére is odatévedjek – azt a javaslatunkat valószínűleg irreálissá teszi, amit a Fidesz-frakció is leszavazott, hogy ne is lehessen bejutni a felsőoktatásba anélkül, hogy valamilyen nyelvismerettel vagy nyelvvizsgával nem rendelkezik valaki. Szerintem előbb-utóbb úgyis ez lesz az irány. De itt a sajnálkozáson kívül azért van néhány lehetőség is. Egyrészt a belső intézményi vizsga, amit elnök úr említett, ma is lehetőség egy meghatározott átmeneti időszakra, pont a 40 ezer beragadt diploma orvoslására. Az egyetemek ezzel sajnos nem nagyon élnek, pedig a nyelvi lektorátusoknak lehetőségük lenne olyan bizonyítványok kiállítására, amelyek persze nem olyan értékűek, mint az állami nyelvvizsga, a diplomák aktiválására mégis lehetőséget adnának. Másrészt a nyelvi felzárkóztatásra van két, társadalmi mobilitást előirányozó európai uniós TÁMOP-projekt, és az egyik célcsoport éppen a fiatal, mondjuk úgy, hogy reménybeli diplomások köre. Úgy gondolom tehát, van lehetőség arra, hogy abból a zsákutcából, amelybe valaki a nyelvi képzés vagy a nyelvvizsga hiánya miatt keveredett, ki lehessen lépni.

Hoppál képviselő úr a külföldi hallgatók Magyarországon való tanulásáról beszélt. A Globális Nyitás Ösztöndíjprogram, amit a kormány az előző ülésén tárgyalt, pont az önfenntartó felsőoktatás irányába mutat, hiszen az itt képzett külföldi hallgatók pénzt hoznak az országnak, valamint azt a kapcsolatrendszert, amire szükségünk van a világ különböző pontjain. Az a szándékunk, hogy tíz év alatt megháromszorozzuk a Magyarországon tanuló külföldi hallgatók számát, továbbra is áll, s ehhez meg fogjuk teremteni a pénzügyi és az egyéb feltételeket. Ez a kormány elhatározott szándéka. Én magam is jártam több külföldi országban, ahol ilyen ajánlatokat tettünk. Fontosnak tartjuk például a hagyományos útvonalak felélesztését – gondoljuk például Vietnamba –, és olyan utaknak a megerősítését, amelyek ma még nem jellemzőek. A döntési helyzetben lévők felelőssége az – ilyen a minisztérium is –, hogy meghatározzák a külföldi és a belföldi hallgatók arányát. Ez függ az egyetem költségvetési helyzetétől és a létszámgazdálkodásától is. Például az orvosi területen bizonyos szakmákban orvoshiány van, másokban meg orvos-túlképzés, és meg kell nézni, hogy ez hogyan viszonyul a külföldi munkavállaláshoz. Ez egy olyan komoly terület, amelynek a felülvizsgálatához éppen most fog nekiállni az államtitkárság.

A 2010-ben indult utolsó KEOP-os fejlesztés éppen kifutott, de a következő tervezési ciklusban, 2014 és 2020 között is komoly lehetőségek lesznek olyan infrastrukturális fejlesztésekre, amelyek nemcsak az intézmények, hanem a felsőoktatás érdekeit is szolgálják. Itt tehát mindenképpen pozitív hírekkel tudok szolgálni.

Egyetlen megjegyzést fűznék a Pokorni elnök úr által felvillantott szlovák megoldáshoz. Én körülbelül egy éve kezdtem el komolyabban foglalkozni a felsőoktatás kérdésével, és ennyi idő után úgy látom, hogy miközben az egyik oldalon rendelkezésünkre állnak kiváló számadatok, a másik oldalon pedig az ebből való következtetések levonása a felsőoktatás irányítására vagy átalakítására, én itt látok egyfajta deficitet is. Azt is mondhatnám, minden adatunk megvan arra, hogy úgy tudjuk tervezni a jövőt, hogy lássuk, hol történik valóban értékes, magas színvonalú képzés, és hol van olyan képzés, amit tulajdonképpen csak alibinek tekinthetnénk, és hol vannak ésszerűtlenségek, mindeközben a politikai vagy szakmapolitikai szándék és határozottság, részben szövetségesek hiányában, megbicsaklik. Szerintem egyrészt a rendelkezésre álló adatok jobb felhasználására, az abból levonandó következtetések levonására van szükség, másrészt pedig a következtetések átültetésére. Bízom benne, hogy ezen a területen is előre fogunk lépni, új helyettes államtitkár is van ezen a területen, Maruzsa Zoltán, akinek a számok nézegetése különös hobbija, és azokból néha számomra is egészen megdöbbentő következtetéseket von le. Bízom benne, hogy ez a páros ezen a területen előre tud majd lépni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. A napirendi pont tárgyalását lezárom. Vendégeinknek köszönjük a részvételt, a válaszokat, kiváltképpen az államtitkároknak és a helyettes államtitkároknak, akik ma sok szót nem kaptak, de jelen voltak, s már önmagában ez is tiszteletreméltó. Élni fogunk a felkínált lehetőséggel, ígérettel, hogy az itt felvetett kérdéseket részletesen meg tudjuk vitatni.

Döntés a 2. napirendi pont elhalasztásáról

Azt javaslom, hogy a 2. napirendi pontot, a felnőttképzési törvényhez benyújtott módosító javaslatok megvitatását halasszuk el a jövő hétre, így mindenkinek módjában áll még egy hétig mérlegelni a módosító javaslatokat. A kormány is átnézheti őket még egyszer, és a képviselők is megfontolhatják még egyszer.

Ki támogatja ezt a javaslatot? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy egyhangúlag hívtuk meg Odrobina főosztályvezető urat a jövő heti ülésünkre, ahol a módosító javaslatokat megvitatjuk.

Egyebek

Utolsó napirendi pontunk az egyebek. Egy önként jelentkezőt várok a Gárdonyi-féle napirendi ponthoz, amelyre holnap dél körül kerül sor. *(Ferenczi Gábor jelentkezik.)* Köszönjük szépen, Ferenczi Gábor lesz a bizottság előadója.

Az egyebek között szót kért Mendrey László. A bizottságnak szavaznia kell arról, hogy kíván-e szót adni Mendrey Lászlónak. *(Szavazás.)* Megállapítom, a bizottság egyhangúlag úgy döntött, hogy Mendrey László szót kaphat a bizottság ülésén. Parancsoljon!

MENDREY LÁSZLÓ, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének elnöke: Köszönöm szépen a bizottságnak, hogy megadta a szót és köszönöm szépen azoknak, akik meg is hallgatnak. Én is nagyon kíváncsian vártam miniszter úr válaszát arra, hogy a tárca miért nem állapodott meg a PDSZ-szel a tárgyalásokon, de mint ahogy önök nem kaptak választ, én sem kaptam választ a miniszter úrtól arra, hogy mi ennek az oka. Azt viszont megtapasztaltam, hogy a kommunikáció már egyértelműen fegyverré lépett elő.

Szeretnék tisztázni néhány dolgot. Az, hogy a tárca a hat szakszervezeti vezető közül ötettel megegyezett, még nem jelenti azt, hogy a pedagógusok 90 százalékaival egyezett volna meg, ugyanis a többi tagszervezet tagszáma nincs annyi, mint a PDSZ-é egyedül.

Ha őszintén kíváncsiak rá, akkor akár frakciónként, akár itt a bizottság előtt szívesen beszélök, beszélünk arról, hogy miért hiúsult meg ez a megállapodás. És szívesen beszélünk arról is, hogy miért látja rosszul a miniszter úr, hogy mi a partról kiabálunk. Mi nem onnan kiabálunk, mi sajnos fenn vagyunk ezen a hajón, amelynek a kapitánya valószínűleg rossz irányba megy. Köszönöm szépen, ennyit kívántam elmondani.

ELNÖK: Köszönjük szépen. A bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 27 perc)

Dr. Pószán László
a bizottság alelnöke

Pokorni Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Soós Ferenc